

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Wiedza potrzebna od zaraz - działania informacyjne i poradnicze na rzecz osób z autyzmem”

luty 2015 r., aktualizacja częściowa

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Autyzm – poradnictwo specjalistyczne przeciw wykluczeniu” realizowanego w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Styczeń 2015 r., aktualizacja częściowa

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Od wykluczenia do integracji - w obronie podstawowych praw osób z autyzmem” realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

marzec 2013 r., aktualizacja częściowa

czerwiec 2013 r., aktualizacja częściowa

Informator dla rodziców osób z autyzmem województwo małopolskie

edycja pierwsza, październik 2011 r.

Informator opracowano w ramach Projektu

„Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalno-prawnego oraz udzielanie informacji o uprawnieniach i usługach na rzecz osób z autyzmem i ich rodzin”

współfinansowanego przez

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PRZED DIAGNOZĄ.....	3
PO DIAGNOZIE.....	5
I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE.....	5
POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO.....	5
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM.....	7
PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	10
NIEPUBLICZNE PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE.....	18
PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE.....	20
TERAPIE WSPOMAGAJĄCE.....	22
II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI.....	22
ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH.....	22
WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU.....	25
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM.....	29
III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	55
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE.....	55
ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE - ZASIĘK CELOWY.....	56
PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE.....	57
IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.....	58
ZASIĘK PIELĘGNACYJNY.....	58
ZASIĘK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI.....	60
ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE.....	67
SPECJALNY ZASIĘK OPIEKUŃCZY.....	69
V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	71
TRYB ORZEKANIA.....	71
LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ.....	74
UŁGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ.....	74
VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON.....	75
TURNUS REHABILITACYJNY.....	75
DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH.....	78
VII. WSPARCIE DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM.....	79
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY.....	79
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ.....	89
ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ.....	102
VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	103
SPIS ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM.....	104

PRZED DIAGNOZĄ

– podejrzenie autyzmu lub innych całościowych zaburzeń rozwojowych

Z badań wynika,
że w większości przypadków
pierwszy niepokój i podejrzenie,
że rozwój dziecka nie jest prawidłowy,
sygnalizują rodzice.

Jest to oczywiste ze względu na charakter zaburzeń autystycznych – są to zaburzenia relacji i porozumiewania się z innymi osobami oraz tendencja do nietypowych, dziwnych, stereotypowych zachowań i zainteresowań, ograniczenie różnorodności zabawy. Wczesne oznaki takich nieprawidłowości rozwojowych są najbardziej zauważalne w naturalnych relacjach i sytuacjach domowych, rodzinnych. Dlatego pierwsi spostrzec je mogą rodzice.

Niekiedy sygnał wyływa od członków dalszej rodziny, opiekunek, lekarzy, wychowawców przedszkolnych, psychologów lub innych osób mających kontakt z dzieckiem. W przypadku takich podejrzeń, warto szybko zgłosić się na wizytę do specjalistycznego ośrodka (Poradni dla Dzieci z Autyzmem) z prośbą o ocenę rozwoju dziecka (szybko z tego względu, że oczekiwanie na termin wizyty może być długie). W większości tego rodzaju placówek, również finansowanych przez NFZ, **nie jest wymagane skierowanie**. Jeżeli jego przedstawienie jest wymagane, poproś o nie lekarza rodzinnego lub pediatrę w Twojej Poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

**Informacje o placówkach, w których możesz uzyskać
pomoc diagnostyczną, znajdziesz w rozdziale
ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE**

■ **WAŻNE INFORMACJE** ►► Twoje dziecko i Ty potrzebujecie konkretnej oceny prawidłowości rozwoju dziecka – wykluczenia lub potwierdzenia zaburzeń – przez postawienie rozpoznania zgodnego z kryteriami diagnostycznymi obowiązującej w Polsce klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10 (*patrz ramka z wykazem rozpoznań CAŁOŚCIOWYCH ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH*).

CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE

Wykaz rozpoznań według obowiązującej w Polsce
Międzynarodowej Klasyfikacji
Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10

F 84 Całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.0 Autyzm dziecięcy

F 84.1 Autyzm atypowy

F 84.2 Zespół Retta

F 84.3 Inne dziecięce zaburzenia dezintegracyjne

F 84.4 Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi

F 84.5 Zespół Aspergera

F 84.8 Inne całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.9 Całościowe zaburzenia rozwojowe, nieokreślone

W przypadkach trudnych diagnostycznie może to być początkowo rozpoznanie wstępne, do dalszej obserwacji i weryfikacji diagnozy w ciągu kilku miesięcy. Placówka, stawiająca rozpoznanie wstępne, powinna wskazać jak i gdzie kontynuować postępowanie diagnostyczne.

W przypadku występowania nieprawidłowości w rozwoju, przedłużenie procesu stawiania ostatecznej diagnozy nie powinno odraczać podjęcia oddziaływań terapeutycznych.

Ze względu na ewentualną potrzebę zapewnienia dziecku odpowiednich świadczeń zdrowotnych, edukacyjnych i pomocy społecznej, konieczne jest uzyskanie **potwierdzenia rozpoznania w formie pisemnego zaświadczenia.**

■ **UWAGA** ► Opisany wyżej proces diagnostyczny dotyczy ustalenia rozpoznania rozumianego w sensie medycznym, to znaczy czy w przypadku Twojego dziecka występuje lub nie występuje autyzm dziecięcy bądź inne całościowe zaburzenie rozwojowe (ze spektrum autyzmu). Taka diagnoza w terminologii medycznej określana jest jako **diagnoza nozologiczna** (oznacza rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej lub zespołu zaburzeń zgodnie z kryteriami diagnostycznymi klasyfikacji ICD-10).

Oprócz diagnozy nozologicznej niezbędne jest również dokonanie **diagnozy funkcjonalnej** Twojego dziecka. **Diagnoza funkcjonalna** określa poziom rozwojowy dziecka we wszystkich istotnych funkcjach, m.in. ruchowych, percepcyjnych, poznawczych, porozumiewania się z otoczeniem, w odniesieniu do inwentarzy prawidłowego rozwoju. Dokonywana jest przy pomocy odpowiednich skal i testów. Najczęściej stosowanym narzędziem diagnostycznym dla dzieci z autyzmem jest PEP-R (Profil Psychoedukacyjny wg E. Schoplera), a dla młodzieży i dorosłych z autyzmem – jego odpowiednia do wieku wersja AAPEP (lub nowsza TTAP). Diagnoza funkcjonalna jest podstawą do tworzenia **indywidualnych planów i programów terapeutycznych oraz edukacyjnych** dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Powinna być cyklicznie ponawiana w miarę rozwoju dziecka. Jest podstawą kompleksowego postępowania terapeutycznego. Dlatego jest niezbędna w następnych etapach po diagnozie nozologicznej.

PO DIAGNOZIE

Jeżeli w wyniku postępowania diagnostycznego podejrzenie zaburzeń rozwoju u Twojego dziecka zostało potwierdzone, jeżeli rozpoznano u niego autyzm dziecięcy, Zespół Aspergera lub inne całościowe zaburzenie rozwojowe to:

twoje dziecko powinno zostać jak najszybciej objęte pomocą terapeutyczną, rehabilitacyjną i edukacyjną.

Składają się na nią świadczenia zdrowotne, edukacyjne (dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz pomocy społecznej, które przedstawiamy w kolejnych rozdziałach Informatora.

■ **UWAGA** ► Z interwencją terapeutyczną nie można czekać również w przypadku przedłużania się procesu diagnostycznego.

Może mieć miejsce sytuacja, w której ze względu na trudności diagnostyczne po pierwszych wizytach nie zostało jeszcze postawione ostateczne, jednoznaczne rozpoznanie. Niezbędna jest wówczas dłuższa obserwacja, kontynuacja postępowania diagnostycznego. Jednak jeżeli diagnoza wstępna potwierdza podejrzenie całościowych zaburzeń rozwojowych, konieczne jest podjęcie oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych bezzwłocznie, na podstawie wstępnego rozpoznania, nie czekając na potwierdzenie ostatecznej diagnozy.

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

System opieki zdrowotnej w Polsce powinien obejmować pomocą specjalistyczną osoby z autyzmem. Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zawiera umowy na świadczenie usług zdrowotnych dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi. Usługi te są kontraktowane w ramach Poradni dla Osób z Autyzmem. Także Poradnie Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży mogą zaktraktować świadczenia zdrowotne dla osób z autyzmem, jeżeli prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne dla tych osób. NFZ zawiera kontrakty na świadczenia Poradni dla Osób z Autyzmem również z niepublicznymi poradniami (niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej NZOZ), prowadzonymi przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje) oraz podmioty prywatne.

■ **UWAGA** ► Twoje dziecko może skorzystać ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, jeżeli odprowadzane są składki zdrowotne za dziecko (powinno być ono zgłoszone do ubezpieczenia). Korzystając ze służby zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, należy przedstawić dowód ubezpieczenia.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do świadczeń zdrowotnych

(odległy termin wizyty, brak miejsc, brak specjalistycznych placówek zdrowotnych dla osób z autyzmem) skargi możesz kierować do:

Wydział Spraw Świadczeniobiorców, Działu Skarg i Wniosków Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ

ul. Batorego 24, 31-135 Kraków, tel. (012) 298 83 03, e-mail: nfz@nfz-krakow.pl

Działu Skarg i Wniosków przy Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia
ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa, tel. (022) 572 61 55, 572 61 95

Biura Rzecznika Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa, sekretariat: tel. (022) 532 82 50, fax (022) 532-82-30
ogólnopolska bezpłatna infolinia: 800 190 590
e-mail: sekretariat@bpp.gov.pl
www.bpp.gov.pl

Fundacji Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej

ul. Nowogrodzka 62a lok. 315, 02-002 Warszawa, tel. (022) 474 15 22, fax (022) 474 15 23
e-mail: kontakt@prawapacjenta.eu
<http://www.prawapacjenta.eu/>

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń zdrowotnych może być:

- dla osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę – druk ZUS RMUA wydawany przez pracodawcę, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja ubezpieczeniowa wraz z aktualnym wpisem i pieczęcią (wpis ten ważny jest tylko miesiąc),
- dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą – aktualny dowód wpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dla osoby ubezpieczonej w KRUS – legitymacja KRUS wraz z dowodem wpłaty ostatniej składki na ubezpieczenie społeczne,
- dla emerytów i rencistów – legitymacja emeryta lub rencisty lub aktualny odcinek emerytury lub renty,
- dla osoby bezrobotnej – aktualne zaświadczenie z Urzędu Pracy,
- dla osoby ubezpieczonej dobrowolnie – umowa zawarta z NFZ wraz z aktualnym dowodem opłaty składki,
- dla członka rodziny osoby ubezpieczonej – dowód opłacenia składki zdrowotnej przez osobę, która zgłosiła członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, legitymacja rodzinna z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualną datą i pieczęcią płatnika lub ZUS, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja emeryta lub rencisty z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualnym odcinkiem emerytury lub renty; w przypadku członków rodziny – dzieci, które ukończyły 18 r.ż., dodatkowo należy przedstawić dokument potwierdzający fakt kontynuacji nauki (do 26 r.ż.) lub dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności.

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, które poradnie zawarły kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na leczenie osób z autyzmem można uzyskać:

- dzwoniąc do Działu Obsługi Świadczeniobiorców Małopolskiego Oddziału NFZ, ul. Batorego 24, 31-135 Kraków, tel. (12) 298 83 86, 298 84 04, 298 84 49 (całodobowa automatyczna infolinia),
- na stronie internetowej Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w zakładce:
Strona dla Pacjentów =>Gdzie się leczyć? =>Placówki psychiatrii i leczenia uzależnień
- na [www](http://www.nfz.gov.pl):

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/Index?ROK=2015&OW=06&ServiceType=04&Code=&Name=&City=&Nip=&Regon=&Product=%C5%9Bwiadczenia+dla+os%C3%B3b+z+autyzmem&OrthopedicSupply=false>

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM
DZIAŁAJĄCE W RAMACH PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

BRAK

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM,
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

Kraków

- „Effatha” Sp. z o.o.

NZO Ośrodek dla Osób z Autyzmem

ul. Szopkarzy 8, 31-228 Kraków, tel./ fax (012) 415 70 88

e-mail: sekretariat@autyzm.krakow.pl

http://www.autyzm.krakow.pl/

Poradnia dla Dzieci z Autyzmem i Innymi Zaburzeniami Rozwoju

ul. Zacisze 7, 31-156 Kraków, tel./ fax (012) 357 40 51

e-mail: poradnia@autyzm.krakow.pl

http://www.autyzm.krakow.pl/poradnia

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

poniedziałek: 8.00-20.30,

wtorek: 7.30-19.00,

środa: 7.30-20.30,

czwartek: 7.30-18.30.

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza kompleksowa: nozologiczna i funkcjonalna
orientacyjny czas oczekiwania: ok. 12 miesięcy
kryteria zapisów: brak kryteriów

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- zajęcia terapeutyczne prowadzone są przez specjalistów: psychologów, pedagogów specjalnych, logopedów oraz fizjoterapeutów
- terapia indywidualna w oparciu o indywidualne programy
- zalecenia dla rodziców dotyczące kontynuacji procesu terapeutycznego na terenie domu
- trening umiejętności przedszkolnych (TUS i nauka zabawy)
- trening umiejętności społecznych dla dzieci w wieku szkolnym
- trening samoświadomości i umiejętności społecznych z elementami pracy z ciałem; trening przeznaczony jest dla dzieci starszych oraz dla młodzieży
- trening umiejętności komunikacyjnych
- „Zabawy na strat” – zajęcia dla dzieci do 4 roku życia i ich rodziców
- zajęcia grupowe z elementami Metody Ruchu Rozwijającego W. Sherborne
orientacyjny czas oczekiwania: zajęcia rozpoczynają się we wrześniu
kryteria zapisów: dzieci i młodzież

Inna działalność poza kontraktem z NFZ:

- terapia
- szkolenia dla specjalistów
- szkolenia dla rodziców
- staże dla studentów i absolwentów psychologii i pedagogiki
- spotkania tematyczne z cyklu „Porozmawiajmy o...”. Spotkania adresowane są do rodziców dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Spotkania odbywają się w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków”.
- warsztaty - spotkania z zabawą adresowane do rodziców dzieci z autyzmem. Warsztaty realizowane są w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków”.

UWAGA: w Poradni możliwa jest też odpłatna diagnoza całościowa oraz odpłatna terapia.

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
piątek: 8.00 – 17.30*

*orientacyjny czas oczekiwania na diagnozę prywatną: ok. 3 miesiące
kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe*

● **Maltańskie Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i ich Rodzinom**

Al. Kasztanowa 4a 30-227 Kraków, tel. (012) 424 14 52 (sekretariat i dyrekcja Centrum)

e-mail: maltanskiecentrum@interia.pl

<http://centrummaltanskie.eu/centrum>

Maltański Ośrodek Wczesnej Interwencji

tel. (012) 424 14 40 (rejestracja)

e-mail: pomoc@centrummaltanskie.eu

NZOZ Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym

oraz

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek - piątek: 8.00 - 18.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza kompleksowa: nozologiczna i funkcjonalna
- orientacyjny czas oczekiwania:** ok. 4 miesiące
- kryteria zapisów:** dzieci do 7 r.ż.

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia metodą 3I (metoda: intensywna, indywidualna, interaktywna, nie narzucająca, rozwojowa)
- terapia logopedyczna
- terapia psychologiczna
- terapia pedagogiczna
- integracja sensoryczna
- Video Home Training
- terapia indywidualna i grupowa
- wczesne wspomaganie rozwoju
- zalecenia do pracy z dzieckiem w domu
- orientacyjny czas oczekiwania:** w miarę wolnych miejsc
- kryteria zapisów:** dzieci do 7 r.ż.

Tarnów

- **Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Tarnowie**

ul. Ostrogskich 5b, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 84 89

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

<http://www.psouutarnow.org/>

Punkt Wczesnej Interwencji

NZOZ Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym

ul. Okrężna 4a, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 627 10 22

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

<http://www.psouutarnow.org/images/pi1.pdf>

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

wtorek: 13.15–14.45

środa: 14.45-17.45

czwartek: 14.00-17.00

piątek: 12.00-13.30

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju

- diagnoza kompleksowa: nozologiczna i funkcjonalna

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

(lekarz psychiatra przyjmuje raz w miesiącu)

kryteria zapisów: dzieci i młodzież do 18 roku życia

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju

- terapia zajęciowa

- terapia psychologiczna

- terapia logopedyczna

- zajęcia metodą symultaniczno-sekwencyjną wg prof. J. Cieszyńskiej

- zajęcia z pedagogiem

- zajęcia indywidualne

- tworzenie indywidualnych programów do pracy w domu

orientacyjny czas oczekiwania: informacja telefoniczna

kryteria zapisów: dzieci i młodzież do 18 roku życia

INNE PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Kraków

- **Fundacja Wspólnota Nadziei**

adres siedziby: ul. Krakusów 1A/43,30-092 Kraków
adres do korespondencji: Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice,
tel. (012) 378 43 58, 378 43 57, tel. kom: 0 606 837 302, fax (012) 378 43 59,
e-mail: biuro@farma.org.pl
<http://www.farma.org.pl/>

Hostel „Dom w Połowie Drogi”

ul. Olsztyńska 14, 31-410 Kraków, tel. (012) 413 06 69
<http://www.farma.org.pl/pl/hostel-mainmenu-36>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- całodobowe specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z autyzmem przygotowujących się do zamieszkania na Farmie Życia
- usługi terapeutyczne m.in. praca nad samodzielnością
- indywidualne plany działania
- wsparcie asystentów
- z pomieszczeń w Hostelu okazjonalnie korzystają również osoby z autyzmem wraz ze swoimi rodzinami np. w czasie remontu przeprowadzanego w mieszkaniu danej rodziny
- przy Hostelu utworzono Pracownię Kupiecką (aktualnie Handlową)
- przy Hostelu został utworzony Sklepik Farmy Życia
- hostel jest również miejscem aktywizacji zawodowej dla osób z autyzmem

Filia Dziennego Centrum Aktywności

ul. Olsztyńska 14, 31-410 Kraków, tel. (012) 413 06 69

Oferowana pomoc:

- organizowanie praktyk zawodowych dla stażystów z autyzmem na terenie Krakowa. Staże organizowane są w oparciu o zindywidualizowane programy, dostosowane do możliwości, potrzeb i zainteresowań, osób z autyzmem będących uczestnikami Projektu "Wsparcie zatrudnienia osób dorosłych z autyzmem" realizowanego ze środków EFS w ramach POKL
- rehabilitacja społeczna i zawodowa
- Pracownia Handlowa Dziennego Centrum Aktywności
- produkcja opakowań w pracowni plastycznej
- pakowanie i dostawa produktów
- osoby z autyzmem pracują pod kierunkiem trenerów zawodowych, korzystając ze wsparcia asystentów

Inne formy działalności Fundacji Wspólnota Nadziei:

- internetowy „Sklepik różnaitości” Farmy Życia
<http://sklep.farma.org.pl/>

• **Krajowe Towarzystwo Autyzmu**

Oddział w Krakowie

ul. Grottgera 3, 30-035 Kraków, tel. (012) 631 30 15, tel. kom. 0 695 113 324,
fax (012) 631 30 17
e-mail: biuro@kta.krakow.pl
<http://www.kta.krakow.pl/>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

Klub pod Parasolem - Duży Parasol

- osoby wysoko funkcjonujące z autyzmem i Zespołem Aspergera
- praca nad rozwijaniem zainteresowań
- nauka spędzania wolnego czasu
- rozwijanie umiejętności społecznych
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych
- zajęcia psychoedukacyjne
- wycieczki turystyczne
- zajęcia na ścianie wspinaczkowej
- wspólne wyjścia do kawiarni, pizzerii, muzeum

kryteria zapisów: młodzież od 16 roku życia i dorośli do 24 roku życia

Klub pod Parasolem - Średni Parasol

- osoby wysoko funkcjonujące z autyzmem i Zespołem Aspergera
- trening umiejętności społecznych
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych
- wspólne wyjścia uspołeczniające do kawiarni, pizzerii, muzeum

kryteria zapisów: młodzież do 16 r.ż.

Klub pod Parasolem - Mały Parasol

- wysoko funkcjonujące dzieci z autyzmem w normie intelektualnej
- rozwijanie umiejętności społecznych
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych
- rozwijanie umiejętności emocjonalnych
- ćwiczenia w przyjmowaniu ról społecznych
- nauka pomagania innym
- zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- zajęcia z integracji sensorycznej
- zabawy tematyczne
- zajęcia mające na celu rozwijanie umiejętności współpracy i wspólnej uwagi
- praca nad rozumieniem poleceń
- wspólne wyjścia do kina

kryteria zapisów: dzieci

Świetlica dla Osób z Autyzmem

- trening umiejętności społecznych
- nauka spędzania czasu wolnego
- rozwijanie zainteresowań
- wyjazdy integracyjne o charakterze rekreacyjno-terapeutycznym mające na celu m.in. doskonalenie umiejętności społecznych i komunikacyjnych oraz zwiększanie zakresu samodzielności

orientacyjny czas oczekiwania: zapisy w miarę wolnych miejsc

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Turnusy rehabilitacyjno-wypoczynkowe dla osób z autyzmem

Uwaga: turnusy dla podopiecznych KTA Oddział w Krakowie

Wyjazdy terapeutyczno-rekreacyjne dla osób z autyzmem (podopiecznych KTA Oddział w Krakowie) bez udziału rodziców

Organizowanie konferencji

Publikacje

• Polskie Stowarzyszenie Terapii Behawioralnej oddział Association for Behavior Analysis International™

Os. Wysokie 7, 31-819 Kraków, tel. /fax (012) 642 27 90
bezpłatna infolinia: 800 155 221 (konsultacje prawnika, pedagoga specjalnego,
psychologa, logopedy, pracownika socjalnego)
(Stowarzyszenie mieści się w budynku Szkoły Podstawowej nr 104, II piętro)
e-mail: biuro@pstb.org; poradnictwo@pstb.org
gadu-gadu: 16068821
skype: pstb-biuro
<http://www.pstb.org/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
ustalane w czasie rejestracji telefonicznej
czynnej od poniedziałku do piątku w godz.: 12.00-20.00*

Oferowana pomoc:

AMBULATORIUM TERAPII BEHAWIORALNEJ:

KONSULTACJE DIAGNOSTYCZNE :

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- konsultacje diagnostyczne zakończone wydaniem opinii psychologiczno-pedagogicznej

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 miesiące

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

KONSULTACJE TERAPEUTYCZNO-INSTRUKTAŻOWE:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- cykliczne konsultacje z psychologiem, pedagogiem i logopedą o charakterze terapeutyczno-instruktażowym: konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych; instruktaż dla rodziców dotyczący realizacji zaleceń terapeutycznych na terenie domu

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 miesiące

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

TERAPIA I REHABILITACJA:

- trening umiejętności społecznych dla osób z Zespołem Aspergera i wysoko funkcjonujących osób z autyzmem – spotkania cykliczne
- zajęcia integracyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym: zajęcia dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w wieku 3-6 lat oraz dzieci zdrowych. Zajęcia prowadzone są w małych grupach w oparciu o metodykę przedszkolną i zasady ABA. Spotkania mają charakter cykliczny – co dwa tygodnie 2 godz. lekcyjne.

ZESPÓŁ INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

- autyzm i zaburzenia pokrewne
- interwencje na terenie domu rodzinnego beneficjenta, po wcześniejszej konsultacji ze specjalistami (m.in. psychologiem, pedagogiem, logopedą) w Stowarzyszeniu
- krótkotrwała (do 2 - 3 tyg.), intensywna (kilka – kilkanaście godz. na dobę) terapia lub opieka

orientacyjny czas oczekiwania: pomoc na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb

kryteria zapisów: dzieci i młodzież z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami:

- przejawiające szczególnie trudne zachowania
- w trudnej sytuacji życiowej
- z ograniczonym dostępem do terapii/ edukacji

Uwaga: wszystkie formy pomocy oferowanej w ramach Ambulatorium Terapii Behawioralnej, dzięki dofinansowaniu ze źródeł PFRON są bezpłatne.

Inne formy pomocy poza Ambulatorium Terapii Behawioralnej:

PUNKT PORADNICZO-PRAWNY

e-mail: poradnictwo@pstb.org

- konsultacje dla: osób z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi oraz ich rodzin; specjalistów pracujących w placówkach edukacyjnych; dla organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi oraz ich rodzin
- konsultacje udzielane są przez: prawnika, psychologa, logopedę, pedagoga specjalnego oraz pracownika socjalnego

dni i godziny konsultacji: bieżąca informacja na stronie internetowej lub pod numerem infolinii oraz na platformie poprzez stronę internetową

KURSY I SZKOLENIA

- informacyjne i wysokospecjalistyczne kursy oraz szkolenia dla lekarzy, terapeutów i nauczycieli z zakresu pracy z dzieckiem niepełnosprawnym

SEMINARIA I KONFERENCJE NAUKOWE

SUPERWIZJE BEHAWIORALNE

WSPIERANIE WOLONTARIATU

- nauka praktycznych umiejętności pracy z osobami z autyzmem – podopiecznymi Stowarzyszenia

PRAKTYKI DLA STUDENTÓW I SPECJALISTÓW PRACUJĄCYCH Z OSOBAMI Z AUTYZMEM

PUBLIKACJE

● **Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Autystycznych „ZACISZE”**

ul. Siodowa 17/13, 30-376 Kraków

e-mail: info@zaciszeautyzmu.pl

<http://zaciszeautyzmu.pl>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera
- terapia logopedyczna
- terapia psychologiczna
- terapia pedagogiczna
- trening umiejętności społecznych
- szkolenia wolontariuszy

orientacyjny czas oczekiwania: terapia realizowana w ramach Projektu „DIAMENTY – kompetentny i aktywny wolontariat na rzecz dzieci ze spektrum autyzmu” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Aktualnie brak wolnych miejsc.

Stowarzyszenie przyjmuje nowych Członków.

kryteria zapisów: dzieci i młodzież

Inne formy pomocy:

- szkolenia dla wolontariuszy

Nowy Sącz

● **Fundacja Pomocy Osobom z Autyzmem "MADA"**

Al. Wolności 19, 33-300 Nowy Sącz, tel.(018) 449 05 10 (w godz. 10.00 – 14.00),

fax (018) 541 77 69

e-mail: fundacja@mada.org.pl

<http://www.mada.org.pl/>

Punkt Konsultacyjny

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

raz w miesiącu, pacjenci

wpisywani są na listę oczekujących po zgłoszeniu telefonicznym

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza całościowa: nozologiczna i funkcjonalna

orientacyjny czas oczekiwania: 3-4 miesiące

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- tworzenie indywidualnych programów terapii, rehabilitacji i edukacji
- zalecenia dla rodziców do pracy z dzieckiem na terenie domu
- porady i zalecenia dla pedagogów

orientacyjny czas oczekiwania: informacja telefoniczna o aktualnie dostępnych miejscach

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Inne formy pomocy poza Punktem Konsultacyjnym:

- w ramach współpracy z placówkami edukacyjnymi organizowane są wyjazdy na zajęcia: z hipoterapii, dogoterapii, na basenie i ścianie wspinaczkowej
- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla rodziców, specjalistów oraz wolontariuszy

Tarnów

- **Stowarzyszenie na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych „Bądźmy razem” (w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego)**
ul. Romanowicza 9, 33-100 Tarnów, tel. (014) 626 33 84, 626 30 12
e-mail: soswtarn@poczta.onet.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
pacjenci przyjmowani są po ustaleniu terminu telefonicznie.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
  - diagnoza psychologiczno-pedagogiczna
- orientacyjny czas oczekiwania:** na bieżąco
kryteria zapisów: dzieci do 12 r.ż.

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
  - terapia psychologiczna
  - terapia pedagogiczna
  - zajęcia z logopedą
  - hipoterapia
  - dogoterapia
  - integracja sensoryczna
  - tworzenie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych
  - zalecenia dla rodziców do realizacji na terenie domu
- orientacyjny czas oczekiwania:** na bieżąco
kryteria zapisów: dzieci do 12 r.ż.

powiat krakowski

- **Fundacja Wspólnota Nadziei**
adres siedziby: ul. Krakusów 1A/43,30-092 Kraków
adres do korespondencji: Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice,
tel. (012) 378 43 58, 378 43 57, tel. kom: 606 837 302, fax (012) 378 43 59,
e-mail: biuro@farma.org.pl
<http://www.farma.org.pl/>
- **Centrum Nauki i Życia FARMA (Farma Życia)**
Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice, tel. (012) 378 43 58,
378 43 57, tel. kom. 0 606 837 302, fax (012) 378 43 59
e-mail: biuro@farma.org.pl
<http://www.farma.org.pl/pl/farma-ycia-mainmenu-30>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

Pierwszy Dom - Rodzinny Dom Pomocy

<http://www.farma.org.pl/pl/farma-ycia-mainmenu-30/rodzinny-dom-pomocy>

- całodobowe usługi bytowe i opiekuńcze dla dorosłych osób z autyzmem
- trening umiejętności życia codziennego (domowego)

Uwaga: Rodzinny Dom Pomocy powstał dzięki przychylności GOPS w Zabierzowie oraz MOPS w Krakowie

Dzienne Centrum Aktywności

- zajęcia w trybie dziennym dla dorosłych osób z autyzmem
- przygotowanie do zawodu pod kierunkiem trenerów pracy i ze wsparciem asystentów
- zajęcia w Pracowni Gospodarstwa Domowego, Pracowni Ogrodniczej oraz Pracowni Rękodzieła
- rehabilitacja fizyczna i ruchowa
- młodzież i dorośli uczestniczą w różnych projektach aktywizujących finansowanych przez PFRON

Gospodarstwo Ekologiczne

- wykonywanie prac ogrodniczych, rolniczych i sadowniczych na Farmie przez osoby z autyzmem - uczestników Dziennego Centrum Aktywności
- planowany na niewielką skalę chów zwierząt: kur, królików i koni huculskich

Centrum Rekreacji Plenerowej

- ścieżka rowerowa
- aleja lipowa
- zagajnik
- 4 altanki
- górka saneczkowa
- w planach: staw, mały hipodrom do rekreacji grupowej (boisko oraz miejsca na spotkania przy ognisku) oraz duży hipodrom (3 ogrody) do rekreacji rodzinnej i oraz indywidualnej

NZOZ Autyzm Więckowice

Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice, tel. (012) 378 43 58,
378 43 57, tel. kom. 0 606 837 302, fax (012) 378 43 59
e-mail: autyzm@farma.org.pl

Poradnia Zdrowia Psychicznego

UWAGA: Działalność Poradni została zawieszona do odwołania

powiat wadowicki

Stowarzyszenie „AGRADO”

Al. Wolności 21a, 34-100 Wadowice, tel. 0692-439-762

e-mail: stowarzyszenie.agrado@gmail.com

<http://www.agrado.org.pl/>

Ośrodek Wsparcia w Rozwoju i Rehabilitacji APERIO

ul. Starowiejska 21a, 34-120 Andrychów, tel. 0728-784-397

e-mail: aperioa@gmail.com

<http://www.aperio-agrado.org.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
pacjenci przyjmowani są po ustaleniu terminu telefonicznie.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
  - diagnoza funkcjonalna
  - diagnoza integracji sensorycznej
- orientacyjny czas oczekiwania:** 3 tygodnie
kryteria zapisów: dzieci i młodzież

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- układanie indywidualnych programów terapeutycznych
- terapia pedagogiczna
- zajęcia psychoedukacyjne
- terapia logopedyczna
- terapia zachowań trudnych
- psychoterapia
- muzykoterapia
- fizjoterapia
- terapia zajęciowa (dla dorosłych)
- art-terapia
- hipoterapia
- dogoterapia
- hydroterapia
- trening funkcjonowania codziennego
- ścianka wspinaczkowa
- łucznictwo
- zajęcia taneczne
- rajdy konne
- turystyka górską

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci, młodzież i dorośli

NIEPUBLICZNE PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

Kraków

● **Centrum Terapii PROMITIS**

Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, NZOZ

ul. Grottgera 1 lok. 3, 30-035 Kraków, tel. (012) 311 75 12, tel. kom. 0 791 765 775

e-mail: krakow@centrum-terapii.pl

www.centrum-terapii.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 9.00-20.00
sobota: 10.00-15.00.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza kompleksowa: nozologiczna i funkcjonalna
- orientacyjny czas oczekiwania:** około 1 miesiąca
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież, dorośli

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia psychologiczna
- pomoc psychologiczna dla osób z autyzmem i ich rodzin
- terapia z pedagogiem
- zajęcia z logopedą
- integracja sensoryczna
- zajęcia indywidualne
- tworzenie indywidualnych programów edukacyjnych
- grupy wsparcia dla rodzin
- trening umiejętności społecznych
- terapia metodą NDT-Bobath – terapia dla dzieci z autyzmem i porażeniem mózgowym
- orientacyjny czas oczekiwania:** zapisy na bieżąco
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież, dorośli

Inne formy pomocy:

- Przedszkole Terapeutyczne dla Dzieci z Autyzmem
- szkolenia dla rodziców i profesjonalistów z zakresu diagnozy i terapii osób z autyzmem i Zespołem Aspergera

● **Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna STYMULUS**

ul. Dunajewskiego 5, 31-133 Kraków, tel. 0790 654 000

e-mail: info@stymulus.pl

www.stymulus.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 9.00-20.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna
- orientacyjny czas oczekiwania:** zapisy na bieżąco
- kryteria zapisów:** dzieci i młodzież

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia pedagogiczna
- terapia psychologiczna
- terapia logopedyczna
- fizjoterapia (od lutego 2015 r.)

orientacyjny czas oczekiwania: zapisy na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci i młodzież

powiat suski

● **LOBUS - Pracownia Diagnostyki i Terapii Dziecka**

Specjalistyczna Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Billy Wildera 14 (obok Biura Pracy) , 34-200 Sucha Beskidzka, tel. 0 608 837 744,

0 660 826 478

e-mail: pracownialobus@gmail.com

<http://www.pracownialobus.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 8.00-18.00.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm i zaburzenia pokrewne
- diagnoza kliniczna przeprowadzana przez lekarza psychiatrę, psychologa i pedagoga
- diagnoza funkcjonalna
- diagnoza logopedyczna
- ocena funkcjonowania sensomotorycznego
- re-diagnoza funkcjonalna
- re-diagnoza kliniczna

orientacyjny czas oczekiwania: około 1 miesiąca

kryteria zapisów: dzieci, młodzież do 18 r.ż.

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm i zaburzenia pokrewne
- terapia indywidualna
- terapia grupowa: zajęcia psychoedukacyjne w małych grupach:
  - „Zostań przedszkolakiem” – dla dzieci w wieku 3-7 lat
  - „Doskonały uczeń” – dla dzieci z Zespołem Aspergera, autyzmem i Zespołem Downa w wieku szkolnym
  - „Porozumiewanie bez barier” – zajęcia z logopedą
- konstruowanie indywidualnych programów terapeutycznych zawierających zalecenia do pracy z dzieckiem w domu
- nauka korzystania z planów aktywności
- praca nad wyrażaniem emocji
- rozwijanie teorii umysłu
- praca nad motywacją do podejmowania aktywności związanych z edukacją
- wyrównywanie deficytów w nauce
- techniki edukacyjne
- integracja sensoryczna
- dogoterapia
- komunikacja alternatywna i wspomagana
- zajęcia metodą M. i Ch. Knill'ów
- elementy: Metody Opcji; Metody Ruchu Rozwijającego W. Sherborne; Metody Dobrego Startu; TEACCH; terapii behawioralno-poznawczej w kształtowaniu postaw społecznych; metody Davisa

- metoda Indywidualnej Stymulacji Słuchu Johansena
  - terapia logopedyczna indywidualna i grupowa
  - terapia psychologiczna
  - integracja neurosensomotoryczna odruchów twarzy
  - terapia taktylna (według S. Masgutowej)
- orientacyjny czas oczekiwania:** na bieżąco
kryteria zapisów: dzieci, młodzież do 18 r.ż.

KONSULTACJE LEKARSKIE:

- konsultacje lekarza psychiatry i neurologa dziecięcego dotyczące:
- pogłębionej diagnostyki etiologicznej
- zdrowia psychicznego
- farmakoterapii

KONSULTACJE DLA RODZICÓW:

- wizyty konsultacyjne raz w miesiącu dla rodziców z przekazaniem i omówieniem nowych programów terapeutycznych
- konsultacje, w miarę potrzeb, z psychiatrą, psychologiem lub logopedą dla rodziców dzieci będących pod opieką terapeutyczną Poradni

PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE

Kraków

Strefa Terapii i Edukacji Rodzinnej STER

ul. Kordylewskiego 2, 31-542 Kraków, tel. kom. 0530 369 265, 0606 958 203
 e-mail: strefaterapii@gmail.com
 www.strefaterapii.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
 poniedziałek-piątek: 8.00-20.00.*

Oferowana pomoc:

DAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergara
  - diagnoza całościowa: lekarska i funkcjonalna
- orientacyjny czas oczekiwania:** około 2 tygodniu
kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergara, dysleksja, ADHD, depresja, zaburzenia mowy
  - terapia indywidualna
  - terapia CBT
  - terapia DDA
  - terapia psychologiczna
  - terapia logopedyczna
  - integracja sensoryczna
  - trening umiejętności społecznych
  - trening EEG-biofeedback
  - terapia rodzin
  - konsultacje dietetyczne
  - konsultacje psychiatryczne
  - praca z kamerą w przedszkolu/szkole (Video Institution Trening)
- orientacyjny czas oczekiwania:** w miarę wolnych miejsc
kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Nowy Sącz

Punkt Rehabilitacyjno-Edukacyjny dla Dzieci z Niepełnosprawnością Intelktualną Światelko Nadziei

ul. Papieska 41, 33-300 Nowy Sącz, tel. 0602 104 498

e-mail: info@swiatelkonadziei.pl

http://www.swiatelkonadziei.pl/

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
pacjenci przyjmowani są po ustaleniu terminu telefonicznie.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza funkcjonalna
- diagnoza całościowa (od lutego 2015 r.)
- diagnoza logopedyczna i neurologopedyczna
- diagnoza fizjoterapeutyczna

orientacyjny czas oczekiwania: do 6 miesięcy

kryteria zapisów: dzieci, młodzież i osoby dorosłe

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia
- układanie indywidualnych programów terapeutycznych
- terapia zaburzeń rozwojowych
- terapia pedagogiczna
- oligofrenopedagogika
- trening umiejętności społecznych
- terapia neurologopedyczna
- terapia logopedyczna
- Masaż Shantala
- masaż dziecka metodą Ajuwerdy
- masaż sensoryczny
- trening słuchowy Auricula
- alternatywne metody komunikacji
- fizjoterapia
- PNF
- terapia ręki
- muzykoterapia
- bajkoterapia
- terapia dźwiękiem

orientacyjny czas oczekiwania: zapisy na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

UWAGA: w przypadku terapii dźwiękiem oraz treningu słuchowego Auricula możliwe jest zorganizowanie zajęć grupowych poza siedzibą Punktu Rehabilitacyjno-Edukacyjnego; grupa powinna liczyć min. 4 osoby

TERAPIE WSPOMAGAJĄCE

Rzeszów

- **Centrum Audio-Psycho-Fonologii „ESPACE”**
ul. Dekerta 1/1, 35-030 Rzeszów, tel. kom. 0507 063 660
e-mail: biurorzeszow@centrumapf.pl
www.centrumapf.pl

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, dysleksja, ADHD, depresja
  - trening uwagi słuchowej - metodą Tomatisa
  - program Fast ForWord
  - Play Attention Learning System
  - rehabilitacja neurologiczna przy użyciu metronomu interaktywnego
- orientacyjny czas oczekiwania:** w miarę wolnych miejsc

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

■ ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Poradnie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego niezbędne w przedszkolach i szkołach oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, udzielają też pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i ich rodzinom.

Do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych należy m.in. terapia zaburzeń rozwojowych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny oraz szkoły.

Poradnie wydają opinie w sprawach dotyczących m.in.:

- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego,
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom,
- zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego,
- przystąpienia ucznia lub absolwenta z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub ze specyficznymi podstawowej, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia lub absolwenta.

Pomoc oferowana w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych jest bezpłatna.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 ., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad
działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni
specjalistycznych (Dz .U. Nr 228, poz. 1488)*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dotyczące poradni psychologiczno-pedagogicznych powinny znajdować się w starostwie w Wydziale Edukacji (Oświaty) oraz w analogicznym wydziale Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy. Informacji tych można także szukać w Kuratorium Oświaty.

W województwie małopolskim wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych można znaleźć na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Krakowie:

<http://kuratorium.krakow.pl/index?ac=111&id=4763>

- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne:

Kraków

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej w Krakowie

ul. Półkole 11, 31-559 Kraków, tel./ fax (012) 412 15 66

e-mail: owpp@poczta.onet.pl

- dla Miasta Krakowa oraz powiatów proszowickiego, miechowskiego, olkuskiego, suskiego

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego

ul. Zakątek 2, 30-076 Kraków, tel./ fax (012) 422 27 12,

tel. (012) 422 48 05

<http://www.sppp.powiat.krakow.pl/>

- dla powiatu krakowskiego z wyjątkiem Miasta i Gminy Skawina oraz Gminy Mogilany

Nowy Sącz

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Sączu

ul. Broniewskiego 5, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 443 86 22, 547 37 66,

0604 196 628

e-mail: ppp1ns@wp.pl; ppp1ns@o2.pl

<http://jurekns.webd.pl/>; <http://poradnia-nowysacz.pl/>

- dla Miasta Nowego Sącza oraz powiatów nowosądeckiego, gorlickiego, limanowskiego, nowotarskiego i tatrzańskiego

Tarnów

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie

ul. Nadbrzeżna Dolna 7, 33-100 Tarnów, tel. (014) 655 99 95, 655 99 96

e-mail: por-pp@umt.tarnow.pl

<http://www.ppptarnow.is.net.pl/>

- dla Miasta Tarnowa oraz powiatu dąbrowskiego

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie

ul. Krzyska 17A, 33-100 Tarnów, tel. (014) 627 27 07, tel./ fax (014) 627 29 59

e-mail: sekretariat@ppptarnow.pl

<http://www.pppptarnow.pl/>

- dla powiatu tarnowskiego

powiat bocheński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bochni

ul. H. Dąbrowskiego 1 B, 32-700 Bochnia, tel. (014) 612 36 91

e-mail: pppbochnia@interia.pl

- dla powiatu bocheńskiego

powiat brzeski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku

ul. Piastowska 2, 32-800 Brzesko, tel./ fax (014) 663 01 81

e-mail: sekretariat@poradniabrzesko.one.pl

<http://www.poradniabrzesko.one.pl/>

- dla powiatu brzeskiego

powiat chrzanowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie

ul. Focha 3, 32-500 Chrzanów, tel./ fax (032) 624 12 70

e-mail: pppchrzanow@post.pl

<http://www.powiat-chrzanowski.pl/index.php?id=74>

- dla powiatu chrzanowskiego

powiat krakowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skawinie

ul. Żwirki i Wigury 13, 32-050 Skawina, tel. (012) 276 38 40, 276 90 00 (dyrektor)

e-mail: poradniaskawina@interia.pl

<http://poradniaskawina.w.interia.pl/index.html>

- dla Miasta i Gminy Skawina i Gminy Mogilany oraz powiatu myślenickiego

powiat oświęcimski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu

ul. Bema 4, 32-600 Oświęcim, tel./ fax (033) 843 11 62

e-mail: ppposwiecim@o2.pl (do korespondencji); info@poradnia-oswiecim.pl

<http://www.poradnia-oswiecim.pl/>

- dla Miasta i Gminy Oświęcim oraz powiatu oświęcimskiego

powiat wadowicki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Andrychowie

ul. Metalowców 10, 43-120 Andrychów, tel. (033) 875 44 02

e-mail: porpsychped@wp.pl

- dla Miasta i Gminy Andrychów oraz Gminy Wieprz

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wadowicach

ul. E.K. Wojtyłów 16, 34-100 Wadowice, tel. (033) 873 10 50

e-mail: pppwadowice@op.pl

- dla Miasta i Gminy Wadowice oraz powiatu wadowickiego z wyjątkiem Miasta i Gminy Andrychów oraz Gminy Wieprz

powiat wielicki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Powiatowa Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieliczce

ul. J. Słowackiego 49, 32-020 Wieliczka, tel./ fax (012) 294 92 50

e-mail: sekretariat@poradnia-wieliczka.pl

<http://poradnia-wieliczka.pl/>

- dla powiatu wielickiego

■ Wczesne WSPOMAGANIE ROZWOJU

Pomoc ta organizowana jest dla małych dzieci (od urodzenia do momentu pójścia do szkoły, zazwyczaj do 7 roku życia). Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności, do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, w szkole podstawowej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w publicznej i niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jeżeli mają one możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w szczególności dysponują środkami dydaktycznymi i sprzętem, niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomaganie. Jednak nie wszystkie ww. placówki prowadzą wczesne wspomaganie rozwoju.

Pomoc ta oferowana jest przez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi z zaburzonym rozwojem psychoruchowym: oligofrenopedagog, tyflopädagog lub surdopedagog, psycholog, logopeda, inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zespół ten ustala kierunki pracy z dzieckiem oraz harmonogram podejmowanych działań w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wsparcia jego rodziny. Poza tym do jego zadań należy: nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, opracowanie i realizacja indywidualnego programu pracy z dzieckiem i jego rodziną, analiza skuteczności pomocy udzielanej w ramach wczesnego wspomagania. Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizowane są w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

■ **UWAGA** ► Ze względu na bardzo małą liczbę godzin przewidzianą w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju (od jednej do dwóch godzin tygodniowo) forma ta może być jedynie uzupełnieniem podstawowych form terapii dla dzieci z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju.

Aby dziecko mogło skorzystać z tego rodzaju wsparcia, musi mieć wydaną opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju. Opinie te wydają publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Pomoc oferowana w ramach wczesnego wspomagania rozwoju jest bezpłatna.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 ., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 lutego 2009 r.
w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci(Dz.U.2009.23.13)*

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Przede wszystkim postaraj się dotrzeć do publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście lub powiecie. Tam można dowiedzieć się o placówkach oświatowych, w których jest prowadzone wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje te powinny znajdować się także w Wydziale Edukacji (Oświaty) Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy oraz w analogicznym wydziale w starostwie powiatu.

Kraków

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Maltańskie Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i ich Rodzinom

Al. Kasztanowa 4a 30-227 Kraków, tel. (012) 424 14 52 (sekretariat i dyrekcja Centrum)
e-mail: maltanskiecentrum@interia.pl
<http://centrummaltanskie.eu/centrum>

Maltański Ośrodek Wczesnej Interwencji

tel. (0 12) 424 14 40 (rejestracja)
e-mail: pomoc@centrummaltanskie.eu

Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej w Krakowie

ul. Półkole 11, 31-559 Kraków, tel./ fax (012) 412 15 66
e-mail: owpp@poczta.onet.pl

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego
ul. Zakątek 2, 30-076 Kraków, tel./ fax (012) 422 27 12, tel. (012) 422 48 05
<http://www.sppp.powiat.krakow.pl/>

*- wczesnym wspomaganie objęte są dzieci powiatu krakowskiego
z wyjątkiem Gminy Skawina, Liszki, Mogilany i Krzeszowice*

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego
ul. Praska 64, Kraków, tel./ fax (012) 269 35 50
e-mail: sekretariat@sosw3.krakow.pl
<http://www.sosw3.krakow.pl/>

*- wczesnym wspomaganie objęte są dzieci z niepełnosprawnością intelektualną
sprzężoną z cechami autyzmu*

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. Centrum Autyzmu i Całościowych
Zaburzeń Rozwojowych w Krakowie**
ul. Szopkarzy 8, 31-228 Kraków, tel. (012) 415 40 84, fax (012) 415 07 15
e-mail: sekretariat@centrum-autyzmu.pl
<http://www.centrum-autyzmu.pl/>

Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna STYMULUS
ul. Dunajewskiego 5, 31-133 Kraków, tel. 0 790 654 000
e-mail: info@stymulus.pl
www.stymulus.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 11
al. Dygasińskiego 25, 30-820 Kraków, tel./ fax (012) 659 15 12
e-mail: sps150@zss11.neostrada.pl
<http://www.zss11.krakow.pl/>

Nowy Sącz

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej
ul. Broniewskiego 1, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 58 20, 441 51 75
e-mail: soswns@wp.pl
<http://soswns.pl/>

Tarnów

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie
ul. Krzyska 17A, 33-100 Tarnów, tel. (014) 627 27 07, tel./ fax (014) 627 29 59
e-mail: sekretariat@ppptarnow.pl
<http://www.pppptarnow.pl/>

Przedszkole Publiczne Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Westerplatte 10, 33-100 Tarnów, tel. (014) 623 12 30
e-mail: przedszkole.18@umt.tarnow.pl
<http://www.przedszkolepodsmerfem.pl/>

powiat bocheński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

ul. Stasiaka 4, 32-700 Bochnia, tel. (014) 612 26 65, fax (014) 611 55 91

e-mail: soswbochnia@interia.pl

<http://soswbochnia.republika.pl/>

powiat brzeski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku

ul. Piastowska 2, Brzesko, tel./ fax (014) 663 01 81

e-mail: sekretariat@poradniabrzesko.one.pl

<http://www.poradniabrzesko.one.pl/>

powiat chrzanowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Przedszkole Samorządowe Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Chrzanowie

ul. Władysława Sikorskiego 6, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 623 22 88

<http://www.przedszkole10chrzanow.cba.pl/#page>

powiat krakowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skawinie

ul. Żwirki i Wigury 13, 32-050 Skawina, tel. (012) 276 38 40, 276 90 00 (dyrektor)

e-mail: poradniaskawina@interia.pl

<http://poradniaskawina.w.interia.pl/index.html>

powiat miechowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zagórzycach

Zagorzycze 9, 32-200 Miechów, tel./ fax (041) 383 12 17

e-mail: sosw_zagorzycze@gazeta.pl

<http://www.sosw.zagorzycze.miechow.pl/>

powiat olkuski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wolbromiu

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. Skalska 22, 32-340 Wolbrom, tel./ fax (032) 647 28 80

e-mail: zk.wolbrom@psouu.org.pl

<http://www.psouu-wolbrom.pl/>

powiat oświęcimski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu

ul. Bema 4, 32-600 Oświęcim, tel./ fax (033) 843 11 62

e-mail: ppposwiecim@o2.pl (do korespondencji); info@poradnia-oswiecim.pl

<http://www.poradnia-oswiecim.pl/>

powiat wadowicki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Andrychowie

ul. Lenartowicza 36, 34-120 Andrychów, tel. (033) 874 38 50

e-mail: integracja3@poczta.onet.pl

powiat wielicki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Powiatowa Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieliczce

ul. J. Słowackiego 49, 32-020 Wieliczka, tel./ fax (012) 294 92 50

e-mail: sekretariat@poradnia-wieliczka.pl

<http://poradnia-wieliczka.pl/>

■ PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem, z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwojowymi w wieku przedszkolnym i szkolnym mają prawo do otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. O jego wydanie wnioskuje rodzice.

Orzeczenie to jest wydawane dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod kształcenia. Na tej podstawie przedszkole lub szkoła dostosowuje warunki i formy nauczania do potrzeb dziecka określonych w orzeczeniu. Prawo oświatowe gwarantuje dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwość uczęszczania do wszystkich typów przedszkoli i szkół: ogólnodostępnych (tzw. masowych), integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych, z oddziałami specjalnymi.

Placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko, ma zapewnić mu realizację zaleceń określonych w orzeczeniu. Uczeń taki ma także prawo do dostosowania treści nauczania, a co za tym idzie – dostosowania systemu jego oceniania. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne wskazane przez kuratora oświaty.

Jeżeli stan zdrowia dziecka znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły (w tym do kl. 0), może być wydane orzeczenie o nauczaniu indywidualnym. Zajęcia te mogą być organizowane w domu rodzinnym, szkole lub w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Możliwe jest także wprowadzanie ucznia na zajęcia z innymi dziećmi, z klasą.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz.U.2010.228.1489),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U.2010.228.1490),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r.
w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 173, poz. 1072),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r.
w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2008 r., nr 175, poz. 1086).*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o przedszkolach i szkołach integracyjnych można znaleźć w Urzędzie Gminy (Miasta) oraz w Kuratorium Oświaty. Informacje o szkołach specjalnych znajdują się w starostwach powiatu i w Kuratoriach Oświaty.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej możesz kontaktować się z:

- wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta odpowiedzialnym za sprawy edukacji,
- starostą odpowiedzialnym za sprawy edukacji (jeżeli chodzi o szkoły specjalne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne).

Jeżeli przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna łamie prawa ucznia (nie realizuje zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, nie organizuje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, nie dostosowuje programu nauczania do potrzeb dziecka z orzeczoną formą kształcenia specjalnym), możesz kontaktować się z Rzecznikiem Praw Ucznia (osobą odpowiedzialną za kształcenie uczniów niepełnosprawnych) w:

Kuratorium Oświaty w Krakowie

ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, tel. (012) 422 99 18, fax (012) 422 00 80
e-mail: kurator@kuratorium.krakow.pl
<http://kuratorium.krakow.pl/>

lub delegaturą Kuratorium Oświaty na Twoim terenie:

Delegatura Kuratorium Oświaty w Nowym Sączu

ul. Jagiellońska 52, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 540 23 87
e-mail do Dyrektora Delegatury: stanislaw.szudek@kuratorium.krakow.pl

Delegatura Kuratorium Oświaty w Nowym Targu

ul. Królowej Jadwigi 1, 34-400 Nowy Targ, tel. (018) 266 33 62
e-mail do Dyrektora Delegatury: bozena.bryl@kuratorium.krakow.pl

Delegatura Kuratorium Oświaty w Tarnowie

Al. Solidarności 5-9, 33-100 Tarnów, tel. (014) 621 06 95, 621 48 04
e-mail do Dyrektora Delegatury: urszula.blicharz@kuratorium.krakow.pl

Delegatura Kuratorium Oświaty w Wadowicach

ul. Mickiewicza 19, 34-100 Wadowice, tel. (033) 823 33 24

e- mail do Dyrektora Delegatury: elzbieta.kowalczyk@kuratorium.krakow.pl

■ SZKOŁY, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem mają prawo uczęszczać do wszystkich placówek edukacyjnych (ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych).

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA SPECJALNE ORAZ PROWADZĄCE ODDZIAŁY SPECJALNE:

Kraków

Centrum Terapii PROMITIS

Przedszkole Terapeutyczne dla Dzieci z Autyzmem

ul. Sanocka 1, 30-620 Kraków, tel. 0796 090 765

e-mail: krakow@autyzm-przedszkole.pl

www.autyzm-przedszkole.pl

Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny PROMITIS

ul. Wyspiańskiego 6a, 30-035 Kraków, tel. 0796 090 765

e-mail: krakow@autyzm-przedszkole.pl

www.autyzm-przedszkole.pl

Fundacja dla Domu Pomocy Społecznej Dzieci Głęboko Upośledzonych w Krakowie

ul. Ułanów 25, 31-450 Kraków, tel. (012) 417 38 48, 410 55 56

e-mail: fundacja@bci.pl

<http://www.fundacja-dps.bci.pl/>

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

tel. (012) 411 50 60

e-mail : szkola.ulanow@interia.pl

<http://fundacja.bzowski.tk:81/site/article/8>

Niepubliczne Przedszkole „Przystanek Przedszkolak“

(dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu)

ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków, tel. (12) 633 60 00, tel. kom. 0667 034 263

e-mail: katarzyna.szczerbik@przystanek-przedszkolak.pl (dyrektor przedszkola),

karolina.sobierska@przystanek-przedszkolak.pl (dyrektor merytoryczny)

www.przystanek-przedszkolak.pl

Niepubliczna Szkoła Podstawa Specjalna dla Dzieci z Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu „Przystanek Szkoła“

ul. Prądnicza 10, 30-002 Kraków, tel. (12) 633 60 00, tel. kom. 0667 034 263
e-mail: katarzyna.szczerbik@przystanek-przedszkolak.pl,
karolina.sobierska@przystanek-przedszkolak.pl (dyrektor merytoryczny)
<http://www.przystanek-szkola.pl/>

Maltańskie Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i ich Rodzinom

Niepubliczne Przedszkole Specjalne Związku Polskich Kawalerów Maltańskich

ul. Kasztanowa 4a, 30-227 Kraków, tel. (012) 424 14 51, fax (012) 424 14 59
e-mail: pomoc@centrummaltanskie.eu; maltanskiecentrum@interia.pl
<http://www.centrummaltanskie.eu/>

Przedszkole Specjalne Nr 100

Os. Uroczę 15, 31-954 Kraków, tel./ fax (012) 644 36 85
e-mail: przedszkole100@neostrada.pl
<http://www.przedszkole100.pl/>

Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Chatka Puchatka”

ul. Różyckiego 5 31-325 Kraków, tel. (012) 637 25 02
e-mail: chatkapuchatka5@wp.pl
<http://chatka.puchatka.ists.pl/>

Samorządowe Przedszkole Nr 122 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi dla dzieci z autyzmem

ul. Fiołkowa 13, 31-478 Kraków, tel. (012) 411 85 62
e-mail: p122@enic.pl
<http://przedszkole122.republika.pl/index.html>

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Młodzieży Niestyszącej i Słabostyszącej w Krakowie

Szkoła Policealna Specjalna Nr 20

Technikum Specjalne Nr 27 dla Niestyszących

Technikum Uzupełniające Specjalne Nr 17

XL Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla Niestyszących

XXVI Liceum Profilowane Specjalne dla Niestyszących

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 29 dla Niestyszących

ul. Grochowa 19, 30-731 Kraków, tel. (012) 653 26 84 (centrala),
tel./ fax: (012) 653 20 91
e-mail: sosw.grochowa@wp.pl
<http://www.sosw.grochowa.h1.pl/index.htm>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niestyszących im. J. Sierzyńskiego w Krakowie

Specjalna Szkoła Podstawowa Nr 17

Gimnazjum Specjalne Nr 65

Internat

ul. Spadochroniarzy 1, 31-455 Kraków, tel. (012) 411 17 22, fax (012) 411 19 40
e-mail: soswddn@soswddn.krakow.pl
<http://www.soswddn.krakow.pl/nowa/index.php>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 73

Gimnazjum Nr 68 Specjalne

Technikum Nr 26 Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 33

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 5

Szkoła Policealna Specjalna Nr 19

Szkoła Muzyczna I stopnia im. Majora Hieronima Henryka Baranowskiego

ul. Tyniecka 6 30-319 Kraków, tel. (012) 266 66 80

e-mail: sosw@blind.krakow.pl

<http://www.blind.krakow.pl/>

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci z afazją
Zgromadzenia Sióstr Felicjanek**

Przedszkole Specjalne

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 165

Internat

ul. St. Millana 15, 30-610 Kraków, tel. (012) 266 34 67

e-mail: sos-w@o2.pl

<http://www.osw-afazja.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 im. Jana Matejki

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 2

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 30

Warsztaty Szkolne

Internat

ul. Barska 45, 30-307 Kraków, tel./ fax (012) 266 29 67 (sekretariat), (012) 269 00 60

e-mail: dyrekcja@soswnr1krakow.pl

<http://www.soswnr1krakow.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 im. Janusza Korczaka

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 46

Gimnazjum Specjalne Nr 67

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Internat

ul. Zamoyskiego 100, 30-523 Kraków, tel. (012) 656 46 03, 656 13 56,

fax (012) 423 62 33

e-mail: dyrektor@sosw2.pl; szkola@sosw2.pl

<http://www.sosw2.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Przedszkole Specjalne Nr 7

Oddział Rewalidacyjno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 42

Gimnazjum Specjalne Nr 66

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 9

ul. Praska 64, Kraków, tel./ fax (012) 269 35 50

e-mail: sekretariat@sosw3.krakow.pl

<http://www.sosw3.krakow.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 4

Przedszkole Specjalne Nr 15

Specjalna Szkoła Podstawowa Nr 6

Specjalne Gimnazjum Nr 64

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 3

Grupy rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci głęboko upośledzonych

Internat

ul. Hieronima Wietora 7, 31-067 Kraków, tel./ fax (012) 430 54 00

e-mail: sosw_kr@pro.onet.pl

http://sosw_4_kr.republika.pl/

Filia Nr 1 Szkoły Podstawowej Nr 6

- klasy dla dzieci z autyzmem, maksymalnie 4 osoby w klasie

Filia nr 1 Przedszkole

- przedszkole prowadzi oddziały przedszkolne dla dzieci z autyzmem w wieku 3-6 lat

Os. Zielone 28, 31-971 Kraków, tel. (012) 642 27 90

e-mail: sosw_kr@pro.onet.pl

<http://sosw4-krakow.com/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 5

XXVIII Liceum Profilowane

XXXV Liceum Ogólnokształcące Specjalne

- przeznaczone dla absolwentów gimnazjum w normie intelektualnej z autyzmem,

Zespołem Aspergera i z niepełnosprawnościami sprzężonymi)

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 32 z warsztatami szkolnymi

Internat

Szkoła Przystosowująca do Pracy Nr 4

ul. św. Stanisława 10, 31-071 Kraków, tel./ fax (012) 422 53 26

e-mail: sekretariat@sosw5krakow.szkołnastrona.pl; sosw-nr5@wp.pl

<http://www.sosw5krakow.szkołnastrona.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 6 im. Jana Pawła II

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 154

Gimnazjum Specjalne Nr 63

Internat

ul. Niecała 8, 30-425 Kraków, tel./ fax (012) 268 11 67, tel. (012) 266 84 00

e-mail: sosw6@niecala.pl

<http://www.niecala.pl/index.php?id=12>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 2

Przedszkole Specjalne Nr 8

Szkoła Podstawowa Nr 122 Specjalna

Gimnazjum Nr 69 Specjalne

XXXIV Liceum Ogólnokształcące Specjalne

Al. Pokoju 2a, 31-548 Kraków, tel. (012) 417 25 15, fax (012) 424 87 39

e-mail: zssnr2.krakow@interia.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 3

w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie-Prokocimiu

Przedszkole Specjalne Nr 16

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 108

Gimnazjum Specjalne Nr 70

ul. Wielicka 265, 30-663 Kraków, tel. (012) 658 20 11 wewn. 1567

e-mail: zssnr3@interia.pl

<http://www.szpitalzdrowia.pl/?go=dlapacjentow&id=6>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 4

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 44

Gimnazjum Specjalne Nr 55

ul. Senatorska 9, 30-106 Kraków, tel./ fax (012) 4225712

e-mail: sekr_zss4krakow@oswiata.org.pl

<http://www.zss4krakow.oswiata.org.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 6 im. Józefa Joteyki

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 79

Gimnazjum Specjalne Nr 56

Szkoła Przysposabiająca do Pracy Nr 7

ul. Ptaszyckiego 9, 31-979 Kraków, tel. (012) 644 07 83

e-mail: zss6@poczta.onet.pl

<http://www.zss6.krakow.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 7

Przedszkole

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 118

Gimnazjum Specjalne Nr 57

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Os. Na Skarpie 66, 31-913 Kraków, tel. 012 644 01 44 w. 414, fax (012) 644 47 56

Zespół Szkół Specjalnych Nr 8

Przedszkole Specjalne

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 120

Gimnazjum Specjalne Nr 58

ul. Prądnicza 80, 31-202 Kraków, tel. 012 614 23 62

**Zespół Szkół Specjalnych Nr 9 im. Św. Franciszka z Asyżu
w Domu Pomocy Społecznej**

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 121 im. Św. Franciszka z Asyżu

Gimnazjum Specjalne Nr 60 im. Św. Franciszka z Asyżu

ul. Łanowa 41A, 30-725 Kraków, tel./ fax (012) 653 24 87

e-mail: sps121@vp.pl

<http://zss9.internetdsl.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 10 im. Św. Mikołaja

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 131

Gimnazjum Specjalne Nr 61

ul. Lubomirskiego 21, 31-509 Kraków, tel. (012) 421 07 09

e-mail: szkola@zss10.krakow.pl

<http://www.mikolaj.krakow.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 11

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

Przedszkole Specjalne Nr 3

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 150

al. Dygasińskiego 25, 30-820 Kraków, tel./ fax (012) 659 15 12

e-mail: sps150@zss11.neostrada.pl

<http://www.zss11.krakow.pl/>

Gimnazjum Specjalne Nr 62

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 6

ul. Dobczycka 20, 30-620 Kraków, tel./ fax (012) 265 72 61

e-mail: sps150@zss11.neostrada.pl

<http://www.zss11.krakow.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych w Krakowie

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,wczesne-wspomaganie-rozwoju>

Przedszkole Specjalne nr 26 „Motylek”

ul. Szopkarzy 8, 31-228 Kraków, tel. (012) 415 40 84, fax (012) 415 07 15

e-mail: szopkarzy@centrum-autyzmu.pl

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,przedszkole-motylek>

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 9

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,szkola-podstawowa-specjalna-nr-9>

Gimnazjum Specjalne Nr 10

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,gimnazjum-specjalne-nr-10>

XIX Liceum Ogólnokształcące Specjalne

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,xix-liceum-ogolnoksztalczace-specjalne>

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 12

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,zasadnicza-szkola-zawodowa-specjalna-nr-12>

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy nr 4

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,szkola-specjalna-przystosowujaca-do-pracy-nr-4>

Szkoła Specjalna Policealna nr 7

<http://www.centrum-autyzmu.pl/szkoly,szkola-policealna-specjalna-nr-7>

Internat

Półinternat

ul. Szopkarzy 8, 31-228 Kraków, tel. (012) 415 40 84, fax (012) 415 07 15

oraz

ul. Spadochroniarzy 1, 31-455 Kraków, tel. (012) 411 17 22, tel./ fax (012) 411 19 40

e-mail: sekretariat@centrum-autyzmu.pl

<http://www.centrum-autyzmu.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 14

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 71

Gimnazjum Specjalne Nr 71

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 31

Szkoła Przystosowująca do Pracy Nr 1

I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne

Os. Sportowe 28, 31-966 Kraków, tel./ fax (012) 644 34 17

e-mail: zss1krak@poczta.onet.pl

http://www.zss14.pl/O_szkole.html

Nowy Sącz

SZKOŁA PODSTAWOWA Nr 6 im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki

ul. Tarnowska 109, tel. (018) 441 20 37, 33-300 Nowy Sącz

e-mail: zabelcze@interia.pl

<http://www.sp6zabelcze.neostrada.pl/>

- w Szkole utworzono oddziały dla uczniów z autyzmem. Do oddziałów nie będą już przyjmowani nowi uczniowie.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 5

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 12

Gimnazjum Specjalne Nr 7 „u”

Gimnazjum Specjalne Nr 7

Internat

ul. Broniewskiego 1, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 58 20, 441 51 75

e-mail: soswns@wp.pl

<http://soswns.pl/>

Zespół Przedszkoli

Miejskie Przedszkole Nr 10

Miejskie Przedszkole Specjalne Nr 11

- w Zespole utworzono grupę dla dzieci z autyzmem oraz grupę dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną

ul. Paderewskiego 19, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 38 08, 0 692 613 393

e-mail: zp10ps@op.pl

<http://www.zpns.dl.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 5

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 4

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Magazynowa 6, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 442 74 01

e-mail: specjalna@pro.onet.pl

<http://www.specjalna.iaw.pl/>

Tarnów

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Tarnowie

ul. Ostrogskich 5b, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 84 89

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

<http://www.psouutarnow.org/>

Niepubliczne Przedszkole Specjalne

ul. Okrężna 4a, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 84 89

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

- w Przedszkolu został utworzony oddział dla dzieci z autyzmem

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące
Internat

ul. Romanowicza 9, 33-100 Tarnów, tel. (014) 626 30 12, 626 33 84
e-mail: soswtarn@poczta.onet.pl; sekretsosw@umt.tarnow.pl
<http://sosw.tarnow.prv.pl/>

Zespół Niepublicznych Szkół Specjalnych w Tarnowie

Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Okrężna 4a, 33-104 Tarnów, tel. (014) 626 97 51 wew. 278, 0 502 378 867
e-mail: nulos@op.pl
<http://www.znss-tarnow.pl/index.php?page=home>

Zespół Szkół dla Nieśłyszących w Tarnowie

Szkoła Podstawowa Specjalna dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących
Gimnazjum Specjalne dla Dzieci Nieśłyszących i Słabo Słyszących
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących
Ogólnokształcące Liceum Uzupełniające Specjalne dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących

Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących

ul. Lippóczy'ego 4a; 33-100 Tarnów, tel. (014) 690 49 99
e-mail: sekretzsniss@umt.tarnow.pl
<http://nieslyszacy.xt.pl/>

Zespół Specjalnych Szkół Przystosowanych

Oddział Przedszkolny mieszany
Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta Chmielowskiego
Specjalne Gimnazjum przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza SZOZ

ul. Lwowska 178a, 33-100 Tarnów, tel. (014) 631 54 23
e-mail: zssp@lukasz.med.pl; zssp@op.pl
<http://www.zssp.republika.pl/info.html>

powiat bocheński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Przedszkole Specjalne

dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną głębszą

Szkoła Podstawowa Specjalna

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną lekką

Gimnazjum Specjalne

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną lekką

Gimnazjum "życia"

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną głębszą

Zasadnicza Szkoła Zawodowa

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną lekką

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną głębszą

Internat

ul. Stasiaka 4, 32-700 Bochnia, tel. (014) 612 26 65, fax (014) 611 55 91

e-mail: soswbochnia@interia.pl

<http://soswbochnia.republika.pl/>

powiat brzeski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Złotej im. Marii Konopnickiej

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Klasa przystosowująca do pracy zawodowej

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

32-859 Złota 292, gmina Czchów, tel. (014) 684 54 30, fax (014) 663 90 83

e-mail: sosw_zlota@interia.pl

<http://soswzlota.w.interia.pl/>

powiat chrzanowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Uzupełniające Specjalne Liceum Ogólnokształcące

Internat

ul. Paderewskiego 1, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 623 26 65, 623 39 77,

fax (032) 624 07 50

e-mail: sosw@epf.pl; sosw@poczta.suport.pl

<http://www.soswchrzanow.republika.pl/>

powiat dąbrowski

Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie "Przyjazny Świat"

Mędrzechów 325, 33-221 Mędrzechów

Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy im. Jana Pawła II w Kupieninie

Kupienin 35, 33-221 Mędrzechów, tel. (014) 643 73 11, fax (014) 643 73 11

e-mail: orwkupienin@interia.pl

<http://www.orw.com.pl/>

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "POMOCNA DŁOŃ"

ul. Kościuszki 34, 33-200 Dąbrowa Tarnowska, tel./ fax (014) 642 55 32

e-mail: pddt@wp.pl

<http://pomoc-dlon.pl/>

**Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych
w Dąbrowie Tarnowskiej z siedzibą w Szarwarku**

Szarwark 2, 33-200 Szarwark, poczta: Dąbrowa Tarnowska, tel. (014) 655 93 30

powiat gorlicki

Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy „CARITAS“

Niepubliczne Przedszkole Specjalne

Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci i Młodzieży

ul. Konopnickiej 21, 38 - 300 Gorlice, tel./ fax (018) 353 51 60

e-mail: drocaritas@op.pl

<http://www.drocaritas.pl.tl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Szymbarku

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

38-311 Szymbark 250, tel./ fax (018) 351 30 15

e-mail: soswszymbark@interia.pl

<http://www.szymbark.edu.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kobylance

im. Marii Grzegorzewskiej

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Internat

38-303 Kobylanka 162, tel./fax (0 18) 353 17 88

e-mail: sosw_kobylanka@poczta.onet.pl

<http://soswkobylanka.republika.pl/>

Zespół Szkół Zawodowych im. Kazimierza Pułaskiego w Gorlicach

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 z Klasą Specjalną

ul. Niepodległości 5, 38-300 Gorlice, tel. (018) 353 50 19 wewn. 10,

sekretariat uczniowski wewn. 21

e-mail: zszgorlice@poczta.fm

<http://www.zszgorlice.iap.pl/pl>

powiat krakowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Poczty Polskiej w Skawinie

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 5

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Żwirki i Wigury 9, 32-050 Skawina, tel. (012) 276 25 13, tel./ fax (012) 276 30 61

e-mail: specszkola5@poczta.onet.pl

<http://sosw.skawina.edu.pl/>

**Zespół Placówek Oświatowych im. ks. prof. Józefa Tischnera
w Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Radziszowie**
Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Podlesie 173, Radziszów 32-052, tel./ fax (012) 275 14 88
e-mail: zpo@zpo-radziszow.org
<http://www.zpo-radziszow.org/>

powiat limanowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dobrej
Szkoła Podstawowa Specjalna
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym,
Gimnazjum Specjalne
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym,
Dwuletnia Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
Trzyletnia Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym
oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi
Internat
34-642 Dobra 364, tel. (018) 334 06 30, fax (018) 3330 029 w 40
e-mail: soswdobra@poczta.onet.pl; soswdobra.sala@poczta.onet.pl

powiat miechowski

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym -
Koło w Miechowie**
ul. Sienkiewicza 24, 32-300 Miechów, tel./ fax (041) 383 09 23
e-mail: zk.miechow@psouu.org.pl;
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
e-mail: orew.miechow@psouu.org.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zagórzycach
Wczesne Wspomaganie
Szkoła Podstawowa Specjalna
dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim
dla uczniów upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym
Gimnazjum Specjalne
dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim.
dla uczniów upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
dla uczniów upośledzonych w stopniu lekkim
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
dla uczniów upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym
Liceum Uzupełniające na podbudowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej
Zagorzycy 9, 32-200 Miechów, tel./ fax (041) 383 12 17
e-mail: sosw_zagorzycy@gazeta.pl
<http://www.sosw.zagorzycy.miechow.pl/>

powiat myślenicki

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Myślenicach

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

Os. 1000-lecia 18a, 32-400 Myślenice, tel. (012) 452-44-15

e-mail: psouu@myslenice.net.pl

<http://www.psouumyslenice.pl/#>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. 3-go Maja 97 b, 32-400 Myślenice, tel. centrala (012) 272 13 04, 372 09 21,

tel. dyrektor (012) 372 09 20, fax (012) 272 07 06

e-mail: soswsekretariat@interia.pl

powiat nowotarski

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym- Koło w Nowym Targu

ul. Podtatrzańska 47a, 34-400 Nowy Targ, tel./ fax (018) 266 59 05

e-mail: psouu@nowytarg.pl

<http://www.psouu.nowytarg.pl/index.html>

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

<http://www.psouu.nowytarg.pl/osrodek-rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy.html>

Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi

Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci Niewidomych w Rabce-Zdroju - Filia OSW w Laskach

ul. Słoneczna 11, 34-700 Rabka-Zdrój, tel./ fax (018) 267 65 25

e-mail: sw_tereska_rabka@tlen.pl

<http://rabka.laski.edu.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1

Przedszkole Specjalne

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 9

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 5

Oddział Przystosowujący do Pracy

dla uczniów w normie intelektualnej przy Publicznym Gimnazjum

Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące

ul. Jana Pawła II 85, 34-400 Nowy Targ, tel./ fax (018) 266 24 08, 266 24 09

e-mail: soswnr1@nowytarg.pl

<http://www.soswnr1.nowytarg.pl/news.php>

Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich im. S. Wyszyńskiego

Katolicka Szkoła Podstawowa

Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Czerwienne 245, 34-407 Ciche, tel./ fax (018) 265 81 34

e-mail: sp2.czerwienne@poczta.fm

Zespół Przedszkoli Specjalnych dla Dzieci Przewlekle Chorych w Rabce-Zdroju
ul. Parkowa 2, 34-700 Rabka-Zdrój, tel. (018) 268 04 75

**Zespół Szkół Specjalnych przy Śląskim Centrum Rehabilitacyjno-
Uzdrowiskowym im. dr Adama Szebesty w Rabce-Zdroju**
**Szkoła Podstawowa Specjalna im. Powstańców Śląskich dla Dzieci i Młodzieży
z Chorobami Przewlekłymi**
Gimnazjum Specjalne dla Dzieci i Młodzieży z Chorobami Przewlekłymi
ul. Dietla 5, 34-700 Rabka-Zdrój, tel. (018) 268 03 47
e-mail: zssgord@poczta.onet.pl
<http://www.zssscru.region-rabka.pl/>

Zespół Szkół Uzdrowiskowych w Rabce
Przedszkole Specjalne w Uzdrowisku Rabka S.A.
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Słowackiego 10, 34-700 Rabka-Zdrój, tel./ fax (018) 267 64 44
e-mail: zs_uzdrowisko_rabka@o2.pl
<http://www.szkolauzdrowisko.region-rabka.pl/>
Liceum Ogólnokształcące Specjalne
ul. Jana Rudnika 3B, 34-700 Rabka-Zdrój tel. (018) 267 74 66
e-mail: zsorabka@vp.pl
<http://www.liceumzsu.region-rabka.pl/>

powiat olkuski

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Wolbromiu**
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Skalska 22, 32-340 Wolbrom, tel./ fax (032) 647 28 80
e-mail: zk.wolbrom@psouu.org.pl
<http://www.psouu-wolbrom.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Nr 8 Specjalna
Gimnazjum Nr 5 Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 Specjalna
Szkoła Przystosowująca do Pracy
ul. Kochanowskiego 2, 32-305 Olkusz, tel./ fax (032) 645 04 10
e-mail: zssolkusz@neostrada.pl; zssolkusz@poczta.fm

powiat oświęcimski

**Miejskie Przedszkole Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi
i Oddziałem Specjalnym w Oświęcimiu**
ul. Broniewskiego 12, 32-602 Oświęcim, tel./ fax (033) 842 37 25
e-mail: mp14@eduoswiecim.pl
<http://mp14.eduoswiecim.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

<http://www.sosw-oswiecim.edu.pl/>

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Obozowa 40, 32-600 Oświęcim, tel./ fax (033) 843 01 71

e-mail: sosw-oswiecim@o2.pl

<http://www.sosw-oswiecim.edu.pl/sp/index.html>

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Kościelna 6, 32-602 Oświęcim, tel./ fax (033) 842 21 47

e-mail: soswoswiecim@o2.pl

<http://www.sosw-oswiecim.edu.pl/index.php>

Internat

ul. Obozowa 40, 32-602 Oświęcim, tel. (033) 843 21 51

e-mail: soswoswiecim@o2.pl

<http://www.sosw-oswiecim.edu.pl/internat/index.html>

powiat suski

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Zawoi

34-222 Zawoja 1580, tel. 0 607 860 257

e-mail: zk.zawoja@psouu.org.pl

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

34-231 Juszczyń 43, tel./ fax (033) 877 15 10

e-mail: orew.juszczyń@psouu.org.pl

<http://www.orewjuszczyń.pl/>

- w Ośrodku utworzono Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Internat

ul. Moniuszki 1, 34-220 Maków Podhalański, tel./ fax (033) 877 15 27,

tel. (033) 877 21 30

<http://www.soswmakow.iap.pl/index.php>

Wczesne Wspomaganie Rozwoju

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Orkana 24, 34-220 Maków Podhalański

Niepubliczne Przedszkole LOBUS z Oddziałem Integracyjnym i Oddziałami Specjalnymi

ul. Billy Wildera 14, 34-200 Sucha Beskidzka, tel. 0600 753 463

e-mail: przedszkolelobus@gmail.com

www.przedszkolelobus.pl

- w Przedszkolu utworzono grupy dla dzieci z autyzmem

powiat tarnowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zbylitowskiej Górze

Szkoła Podstawowa Specjalna

dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym

Gimnazjum Specjalne

dla młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym

Szkoła Przystosowująca do Pracy

dla młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz ze sprzężeniami.

Zbylitowskich 95 a-d, 33-113 Zbylitowska Góra, poczta Zgłobice, tel. (014) 633 19 30

e-mail: gimgora@wp.pl

<http://www.soswprometeusz.org/>

powiat tatrzański

Gimnazjum Specjalne

ul. Chramcówki 15a, 34-500 Zakopane, tel./ fax (018) 206 81 31

Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy Sióstr Serafitek

ul. Środkowa 186A, 34-405 Białka Tatrzańska, tel. (018) 26 545, 517 421 848

e-mail: orwbialka@poczta.onet.pl

<http://orwbialkatatrzańska.pl/>

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym -

Koło w Zakopanem

ul. Kamieniec 32D, 34-500 Zakopane, tel. (018) 206 23 32, 206 62 50, fax (018) 206 23 33

e-mail: ase@pro.onet.pl

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

tel. (018) 206 62 50

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Kasprusie 14 B, 34-500 Zakopane, tel. (018) 206 34 35

e-mail: zakopane_slo@op.pl

Zespół Szkół Specjalnych przy Uniwersyteckim Szpitalu

Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym

Przedszkole

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Liceum Specjalne

ul. O. Balzera 15, 34-500 Zakopane, tel./ fax (018) 201 60 52 (sekretariat),

201 13 77 (dyrektor)

e-mail: szkola_klinika@wp.pl

<http://www.szkolakbk.internetdsl.pl/>

powiat wadowicki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Broniewskiego 1, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska, tel./ fax (033) 876 49 18

e-mail: soswkalwaria(et)poczta.onet.pl

<http://www.sosw-kalwaria.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kaczynie

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Przystosowująca do Pracy

Internat

Kaczyna 50, 34-123 Choczniak, tel./ fax (033) 873 03 79

e-mail: biuro@soswkaczyna.iaw.pl

<http://www.soswkaczyna.iaw.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych w Wadowicach

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 6

Specjalne Gimnazjum Nr 4

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 4

ul. Zegadłowicza 36, 34-100 Wadowice, tel./ fax (033) 873 20 27

e-mail: msosw36@wp.pl

<http://www.zsswadowice.iap.pl/>

powiat wielicki

Zespół Szkół Specjalnych im. Brata Alojzego Kosiby

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 5

Gimnazjum Specjalne Nr 1

ul. Niepołomska 26 c, 32-020 Wileliczka, tel./ fax (012)278 52 78

e-mail: zss@powiatwielicki.pl

<http://www.wieliczka.pl/zss/>

- SZKOŁY I PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNE LUB Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI:

Kraków

Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Ptasie Radio”

ul. Fiszera 32, 31- 321 Kraków, tel. 0 784 011 167

e-mail: przedszkole@ptasieradio.edu.pl

<http://ptasieradio.edu.pl/>

Niepubliczne Przedszkole LOBUS z Oddziałem Integracyjnym i Oddziałami Specjalnymi

ul. Billy Wildera 14, 34-200 Sucha Beskidzka, tel. 0600 753 463
e-mail: przedszkolelobus@gmail.com
www.przedszkolelobus.pl
- w Przedszkolu utworzono grupy dla dzieci z autyzmem

Przedszkole Integracyjne Montessori

ul. Prochowa 12, 31-532 Kraków, tel. (012) 421 5030, fax (012) 421 50 20
e-mail: przedszkole.montessori@onet.eu
http://www.edukonekt.pl/sz/index.php?m=si&si=s_g

Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi Nr 28 „Na Tęczowym Wzgórzu”

ul. Duża Góra 30, 31-467 Kraków, tel. (012) 658 54 67
e-mail: teczowep28@o2.pl
<http://teczowe28.eprzedszkola.pl/?m=strona&id=2>

Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi Nr 104 im. Małego Księcia

Os. Hutnicze 14, 31-919 Kraków, tel./ fax (012) 644 32 92
e-mail: przedszkole_104@op.pl
<http://www.przedszkole104.republika.pl/>

Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi Nr 109

Os. Uroczę 9, 31-952 Kraków, tel. (012) 644 14 93, tel./ fax (0120 643 16 00
e-mail: przedszkole109@interia.pl (Dyrekcja)
<http://przedszkole109.prv.pl/>

Samorządowe Przedszkole Nr 122 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi dla dzieci z autyzmem

ul. Fiołkowa 13, 31-478 Kraków, tel. (012) 411 85 62
e-mail: p122@enic.pl
<http://przedszkole122.republika.pl/index.html>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 3 im. Jana Frycza Modrzewskiego

ul. Topolowa 22, 31-506 Kraków, tel./ fax (012) 421 04 59
e-mail: spzoi3.krakow@gmail.com
<http://www.sp3.krakow.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 22 im. mjr Henryka Sucharskiego

ul. Chmielowskiego 1, 31-067 Kraków, tel. (012) 430 53 36, fax (012) 421 06 82
e-mail: sekretariat@sp22.krakow.pl
<http://www.edukonekt.pl/sz/index.php?m=news&news=dw>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 30 im. Kazimierza Pułaskiego

ul. Konfederacka 12, 30-306 Kraków, tel./ fax (012) 266 36 58
e-mail: sp30@interia.pl
<http://sp30.w.interia.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 107

im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego

ul. Zdrowa 6, 31-216 Kraków, tel. (012) 633 07 14, fax (012) 416 32 40

e-mail: sp107sp@wp.pl

<http://www.sp107krakow.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 144 w Krakowie

im. Bohaterów Września 1939

Os. Bohaterów Września 13, 31-620 Kraków, tel. (012) 648 03 02

e-mail: sp144@op.pl

<http://www.sp144.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 162 im. Władysława Szafera

ul. Stojałowskiego 31, 30-611 Kraków, tel./ fax (012) 654 40 59

e-mail: sp162krakow@poczta.fm

<http://sp162krakow.republika.pl/>

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12

im. Księdza Kardynała Karola Wojtyły

ul. Kluczborska 3, 31-271 Kraków, tel. (012) 633 74 60

e-mail: sekretariat@gimnazjum12.krakow.pl

<http://www.gimnazjum12.krakow.pl/>

Szkoła Policealna Integracyjna Masażu Leczniczego Nr 2 w Krakowie

ul. Królewska 86, 30-079 Kraków, tel./ fax (012) 638 56 61

e-mail: spiml@kki.pl

<http://masaz.home.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 1

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12 im. Janusza Korczaka

Gimnazjum Integracyjne Nr 15 im. Janusza Korczaka

Al. Kijowska 3, 30-079, tel./ fax (012) 633 37 11

e-mail: szok_1512@szkola.wp.pl

<http://www.zsoi1krakow.pl/index.php>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 2

im. Uniwersytetu Jagiellońskiego

ul. Lipińskiego 2, 30-349 Kraków, tel. (012) 266 54 97, fax (012) 269 06 59

e-mail: zsoi2@wp.pl

<http://www.zsoi2.krakow.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 151 z Oddziałami Integracyjnymi

im. Uniwersytetu Jagiellońskiego

http://www.zsoi2.krakow.pl/sp151/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=43&Itemid=27

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 23 im. Uniwersytetu Jagiellońskiego

http://zsoi2.krakow.pl/gimnazjum23/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=44&Itemid=66

**Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 3 w Krakowie
im. Juliana Aleksandrowicza**

Szkoła Podstawowa Nr 158

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 25

ul. Strąkowa 3A, 30-410 Kraków, tel. (012) 260 13 30, 312 18 811 (do 14),

fax (012) 260 13 31

e-mail: sekretariat@zsoi3.krakow.pl

<http://sites.google.com/site/zsoi3krakowpl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 4 im. Polskich Noblistów

Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 148

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 32

ul. Żabia 20, 30-809 Kraków, tel. (012) 658 84 22

e-mail : zsoi4@poczta.onet.pl

<http://zsoi4.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 5

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 105 im. Ludwika Wawrzyńskiej

Gimnazjum Oddziałami Integracyjnymi Nr 49 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu

Os. Słoneczne 12, 31-957 Kraków, tel. (012) 644 08 95, fax (012) 644 08 95

e-mail: gim49krakow@neostrada.pl

<http://www.gim49krakow.neostrada.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 6

Szkoła Podstawowa Nr 98 z Oddziałami Integracyjnymi

Gimnazjum Integracyjne Nr 74

Os. Na Stoku 52, 31-708 Kraków, tel. (012) 645 49 49, fax (012) 645 26 63

e-mail: sp98krakow@poczta.onet.pl

<http://zsoi6.krakow.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 7

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 90

Gimnazjum Integracyjne Nr 75

ul. Czarnogórska 14, 30-638 Kraków, tel. (012) 655 35 04, 655 25 16,

fax (012) 655 51 90

e-mail: zsoi7@edukonekt.pl

http://www.edukonekt.pl/sz/index.php?m=si&si=s_g

Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego

im. Mikołaja Kopernika

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 75

Gimnazjum Nr 8 Mistrzostwa Sportowego

Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego

ul. Grochowska 20, 31-521 Kraków, tel./ fax (012) 411 29 48

e-mail: zsomskrakow1@poczta.onet.pl

<http://www.zsoms.krakow.pl/>

Nowy Sącz

Miejskie Przedszkole Integracyjne

ul. Podhalańska 7, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 442 13 22

e-mail: mpi@nowysacz.pl

Tarnów

Przedszkole Publiczne Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi "Jedyneczka"

ul. Lwowska 38, 33-100 Tarnów, tel. (014) 621 38 24

e-mail: przedszkole.1@umt.tarnow.pl

<http://www.jedyneczka-tarnow.cba.pl/>

Przedszkole Publiczne Nr 14 z Oddziałem Integracyjnym

ul. Pułaskiego 93a, 33-100 Tarnów, tel. (014) 014 636 03 80, fax (014) 636 03 81

e-mail: przedszkole14@star.net.pl

<http://www.star.net.pl/~przedszkole14/nowa/index.php>

Przedszkole Publiczne Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Westerplatte 10, 33-100 Tarnów, tel. (014) 623 12 30

e-mail: przedszkole.18@umt.tarnow.pl

<http://www.przedszkolepodsmurfem.pl/>

- przy Przedszkolu funkcjonuje Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Przedszkole Publiczne Nr 35 z Oddziałem Integracyjnym

ul. Topolowa 4, 33-101 Tarnów, tel. (014) 633 01 18

e-mail: przedszkolepubl35@neostrada.pl

Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 11 im. Marii Dąbrowskiej

ul. Mościckiego 177A, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 622 15 85

e-mail: sp11tarnow@gmail.com

<http://www.sp11.in.tarnow.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika XIV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi Technikum Nr 5

Internat

ul. Brodzińskiego 9, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 621 83 16, tel. (014) 655 17 30,
655 39 68

e-mail: sekretariat@zso.tarnow.pl

<http://www.zso.tarnow.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Bandrowskiego 4, 33-100 Tarnów, tel. (014) 655 8018, fax (014) 655 80 19

e-mail: gim7tarnow@wp.pl

<http://www.zso6.gim7.vdl.pl/>

Gimnazjum Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka

e-mail: gim7tarnow@wp.pl

<http://www.gim7.vdl.pl/>

XX Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi

e-mail: 20lotarnow@wp.pl

<http://www.20lo.gim7.vdl.pl/>

powiat brzeski

Publiczne Przedszkole Integracyjne w Brzesku im. Św. S. Faustyny

ul. Św. Brata Alberta 8 32-800 Brzesko, tel. (014) 686 39 11

e-mail: pintegracyjne@emil.tn.pl; mb@brzesko.net.pl

Publiczne Przedszkole Nr 10 z Oddziałem Integracyjnym w Brzesku

ul. Armii Ludowej 8 32-800 Brzesko, tel. (014) 684 94 43

e-mail: pp10zodin@poczta.onet.pl

powiat chrzanowski

Przedszkole Samorządowe Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Chrzanowie

ul. Władysława Sikorskiego 6, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 623 22 88

<http://www.przedszkole10chrzanow.cba.pl/#page>

Przedszkole Samorządowe Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu

Plac Zwycięstwa 2, 23-650 Libiąż, tel./ fax (032) 627 14 24

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Chrzanowie

ul. Borelowskiego 1, 32-500 Chrzanów, tel./ fax (032) 623 28 44

e-mail: sp1chrzanow@interia.pl

<http://sp1chrzanow.strefa.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ignacego Jana Paderewskiego

ul. Paderewskiego 2, 32-590 Libiąż, tel./ fax (032) 627 12 03, 624 23 06

e-mail: sp4int@interia.pl

<http://www.sp4libiaz.aanet.pl/>

Publiczne Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Prof. J. Tischnera w Chrzanowie

ul. Zielona 15, 32-500 Chrzanów, tel./ fax (032) 627 60 44

e-mail: pg1@chrzanow.pl

<http://pg1chrzanow.w.interia.pl/>

Zespół Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Chrzanowie

Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi

Publiczne Gimnazjum Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Pogórska 8c, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 623 37 66, 0 606 730 938

e-mail: sekretariat8@interia.pl

<http://www.zs1.chrzanow.pl/index.php?id=46>

powiat krakowski

Integracyjne Samorządowe Przedszkole w Przegini Duchownej

Przeginia Duchowna 70, 32-061 Rybna, tel./ fax (012) 270 24 10

<http://www.przedszkoleintegracyjne.czernichow.pl/>

Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi w Zabierzowie

ul. Sportowa 15, 32-080 Zabierzów, tel. (012) 397 22 40

e-mail: przedszkole@zabierzow.org.pl

Integracyjna Szkoła Podstawowa im. Ofiar pacyfikacji w Radwanowicach

Radwanowice 107, 32-064 Rudawa, tel. (012) 283 83 46

e-mail: szkola@integracyjna.org

<http://www.integracyjna.org/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Smardzowicach

Smardzowice 17, 32-077 Smardzowice, tel. (012) 389 20 55

e-mail: spsmardzowice17@op.pl

<http://spsmardz.fm.interia.pl/>

Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi w Skale

Księdza Stanisława Poletka 32, 32-043 Skała, tel. (012) 389 00 60

e-mail: sekretariat@gimskala.net

<http://www.gimskala.net/>

Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Noblistów Polskich w Skawinie

ul. Witosa 4, 32-050 Skawina, tel./ fax (012) 291 21 96, 291 21 98

e-mail: gim1@poczta.fm

<http://www.gim1skawina.pol.pl/>

Zespół Szkół w Rudawie

ul. Stanisława Polaczka 25, 32-064 Rudawa, tel. (012) 283 95 50, fax (012) 283 95 50

e-mail: zssekretariat@poczta.onet.pl

Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej

tel. (012) 283 80 94

e-mail: spru@interklasa.pl

<http://www.sprudawa.neostrada.pl/>

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi im. H. Sienkiewicza

e-mail: gru@interklasa.pl

<http://gimrudawa.zabierzow.org.pl/aktualnosci.php>

powiat limanowski

Parafialne Przedszkole Integracyjne im. św. Kingi w Tymbarku

ul. Szewczykówny 146, 34-650 Tymbark, tel. (018) 332 59 72

Publiczne Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi w Tymbarku

Tymbark 495, 34-650 Tymbark, tel./ fax (018) 332 51 70, 334 01 28 (dyrektor)

e-mail: przedszkole_tymbark@poczta.onet.pl

<http://www.przedszkole.tymbark.iap.pl/pl>

powiat myślenicki

Prywatne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Jutrzenka” w Wiśniowej

Wiśniowa 82, 32-412 Wiśniowa, tel. 0 663 144 535, tel./ fax (012) 273 50 25

powiat nowotarski

Katolicka Szkoła Podstawowa SPSK z Oddziałami Integracyjnymi im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego

Czerwienne 245, 34-407 Ciche, tel. (018) 265 81 34

e-mail: sp2czerwienne@poczta.fm

Katolickie Gimnazjum Integracyjne Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Jana Pawła II

Czerwienne 245, 34-407 Ciche, tel. (018) 265 81 34

e-mail: sp2czerwienne@poczta.fm

powiat olkuski

Zespół Szkolno-Przedszkolny Integracyjny Nr 1 w Olkuszu

ul. Kochanowskiego 2, 32-300 Olkusz, tel. (032) 643 36 98

e-miał: zsp1olkusz@op.pl

<http://www.zsp1olkusz.pl/1901.html>

Przedszkole Integracyjne Nr 9

tel. (032) 643 36 91

<http://www.przedszkoleintegracyjneolkusz.republika.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi

tel. (032) 643 36 98

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego

tel./ fax (032) 641 36 09

e-mail: gim1olkusz@vp.pl

<http://www.gimnr1olkusz.republika.pl/>

powiat oświęcimski

Miejskie Przedszkole Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym w Oświęcimiu

ul. Broniewskiego 12, 32-602 Oświęcim, tel. (033) 842 37 25

Przedszkole Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi „Słoneczko” w Brzeszczach

ul. Narutowicza 6, 32-620 Brzeszcze, tel./ fax (032) 737 28 22

e-mail: oollggaan@gmail.com

<http://pp2sloneczko.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Brzeszczach

ul. Szkolna 6, 32-620 Brzeszcze, tel. (032) 211 12 20

e-mail: jedynka@pedagog.pl

<http://www.sp1.pedagog.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 im. Stanisława Wyspiańskiego w Oświęcimiu

ul. Śniadeckiego 26, 32-602 Oświęcim, tel./ fax (033) 842 21 24

e-mail: sp4_oswiecim@poczta.onet.pl

<http://www.sp4oswiecim.republika.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 5 w Oświęcimiu

ul. Kalicińskiego 5, 32-600 Oświęcim, tel. (033) 843 05 51

e-mail: Spnr5_sekretariat@iap.pl; sekretariat@sp5oswiecim.info

Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Brzeszczach

ul. Szkolna 6, 32-620 Brzeszcze, tel. (032) 737 43 25

e-mail: gim1brzeszcze@poczta.onet.pl

<http://gim1.brzeszcze.pl/>

powiat proszowicki

Samorządowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Tęczowe Przedszkole”

Wierzбно 3, 32-104 Koniusza, tel. (012) 386 91 01

e-mail: przedszkolewierzbno@op.pl

<http://www.teczoweprzedszkole.ehost.pl/>

powiat wadowicki

Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Andrychowie

ul. Lenartowicza 36, 34-120 Andrychów, tel. (033) 874 38 50

e-mail: integracja3@poczta.onet.pl

<http://edukacja.andrychow.eu/placowki/przedszkola/przedszkole-nr-3-w-andrychowie-102/>

- w Przedszkolu został utworzony oddział dla dzieci z autyzmem

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce

ul. Krzyszkowicka 18a, 32-020 Wieliczka, tel./ fax (012) 653 38 88

e-mail: szkola@sp4wieliczka.pl ; sspnr4ww@interia.pl

Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Andrychowie

ul. Lenartowicza 26, 34-120 Andrychów, tel. (033) 875 37 04

e-mail: gim2sekretariat@o2.pl

<http://www.gim2andrychow.iap.pl/aw6/start.php?id=zobacz>

powiat wielicki

Zespół Szkolno-Przedszkolny

Przedszkole Samorządowe z Oddziałami Integracyjnymi w Zabierzowie Bocheńskim

Szkoła Podstawowa

Zabierzów Bocheński 79, 32-007 Zabierzów Bocheński, tel. (012) 281 68 46

<http://www.przedszkole.zabierzow.org.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 w Wieliczce

ul. Krzyszkowicka 18a, 32-020 Wieliczka tel./ fax (012) 653 38 88

e-mail: sspnr4ww@interia.pl

Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Stefana Żeromskiego w Zabierzowie Bocheńskim

Przedszkole Samorządowe z Oddziałem Integracyjnym

Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego

Zabierzów Bocheński 465, 32-007 Zabierzów Bocheński, tel. (012) 281 68 42

e-mail: spzab@wp.pl

<http://www.spzab.h2.pl/news.php>

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jeżeli jesteś w trudnej sytuacji życiowej,
spowodowanej wychowywaniem dziecka z autyzmem,
masz prawo skorzystać z różnych form wsparcia
oferowanego w ramach pomocy społecznej
przez ośrodek pomocy społecznej (OPS).

Spełniając warunki dotyczące dochodów, możesz starać się w OPS m.in. o zasiłek celowy. Natomiast niezależnie od dochodów masz prawo do pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (pomoc dla Twojego dziecka).

■ SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (SUO) są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Wsparcie w postaci usług przyznaje się osobom, które wymagają pomocy innych. Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala w decyzji administracyjnej ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W ramach SUO prowadzone jest m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym także wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji, asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, t.j. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wszechstronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług. W ramach usług mogą być realizowane zalecenia przekazywane przez terapeutów do pracy w domu. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in.: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi. Osoby te muszą także posiadać określony w przepisach staż pracy.

■ **UWAGA** ►► Specjalistyczne usługi opiekuńcze są szczególnie cenną formą wspomaganie umożliwiającą m.in.:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży intensywnych form kompleksowych oddziaływań (najlepiej przez współpracę osób świadczących SUO ze specjalistycznym ośrodkiem, w którym będą przygotowywane programy terapeutyczne, rehabilitacyjne i edukacyjne),
- pomoc asystenta w różnych sytuacjach życiowych – w placówkach edukacyjnych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, a także w integracji społecznej w codziennym życiu.

SUO przyznawane są niezależnie od dochodów. Jednak poziom dochodów odgrywa rolę przy ustalaniu odpłatności za korzystanie z usług. W przypadku dochodu poniżej 477 zł netto na osobę w rodzinie, usługi te realizowane są nieodpłatnie, w przypadku przekroczenia tego progu są współfinansowane w różnym stopniu przez świadczeniobiorcę.

» WAŻNE! «

Jeżeli chcesz starać się o specjalistyczne usługi opiekuńcze:

- należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej podanie o przyznanie tej formy pomocy (na kopii podania poprosz o potwierdzenie jego złożenia, podanie możesz także posłać listem poleconym),
- konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego, wydanego przez lekarza psychiatrę, które określa potrzebę korzystania z usług,
- OPS przeprowadzi wywiad środowiskowy,
- OPS powinien wydać decyzję administracyjną dot. przyznania bądź nie tej formy pomocy,
- usługi przysługują niezależnie od tego czy rodzic zrezygnował z pracy, by opiekować się dzieckiem czy też pracuje,
- fakt, że dziecko chodzi do przedszkola czy szkoły nie stanowi powodu odmowy przyznania usług.

Więcej na temat SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi można przeczytać na stronie internetowej Fundacji SYNAPSIS:

http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/rozporzadzenie_suo.pdf
<http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/suo.pdf>

■ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE – ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (np. pokrycie kosztów zakupu leków, opłacenie specjalistycznej terapii, niedostępnej w ramach publicznej służby zdrowia, pokrycie kosztów dojazdu na terapię, zakup żywności, opału).

Zasiłek ten przyznawany jest rodzinom, w których miesięczny dochód netto (po odjęciu składek emerytalno-rentowych, zdrowotnych i ew. alimentów płaconych przez członka rodziny) nie przekracza 351 zł na osobę.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzinie przekraczającej kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 351 zł lub 477 zł.

Z podaniem o zasiłek celowy należy zwrócić się do OPS w miejscu zamieszkania. W trakcie procedury przyznawania pomocy zostanie przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego; trzeba będzie dostarczyć także informacje o dochodach rodziny.

■ PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca socjalna świadczona jest przez pracownika socjalnego i ma na celu wsparcie osób i rodzin (m.in. rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej), opiekujących się osobą z autyzmem. W ramach pracy socjalnej można oczekiwać wsparcia w pokierowaniu gdzie i jak załatwić sprawy związane np. z uzyskaniem dla dziecka stosownego orzeczenia, świadczeń. Pracownik socjalny powinien wspierać rodzinę także w szukaniu miejsc, w których można uzyskać pomoc dla dziecka, młodej czy dorosłej osoby z autyzmem, kierować do innych instytucji pomocowych. Praca socjalna i poradnictwo świadczone są osobom i rodzinom bez względu na posiadany przez nie dochód. Poradnictwo specjalistyczne,

w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub potrzebują wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy dot. funkcjonowania rodziny, w tym problemy związane z opieką nad osobą niepełnosprawną. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ani wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 27, poz. 138),

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r.

w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem specjalistycznych usług opiekuńczych możesz kontaktować się z:

Wydziałem Polityki Społecznej w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie
ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, tel. 12 39 21 591, fax 12 39 21 424
e-mail: wp@malopolska.uw.gov.pl

Małopolskim Urzędem Wojewódzkim
Delegaturą Urzędu w Nowym Sączu
ul. Jagiellońska 52, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 540 22 00, 540 24 99, fax (018) 443 78 76
e-mail: mmor@malopolska.uw.gov.pl

Małopolskim Urzędem Wojewódzkim
Delegaturą Urzędu w Tarnowie
Al. Solidarności 5-9, 33-100 Tarnów, tel. (014) 696 32 00, fax (014) 621 40 78
e-mail: bltarnow@malopolska.uw.gov.pl

- **Gdzie szukać informacji?** ►► W zależności od tego czy mieszkasz w gminie miejskiej, miejsko-wiejskiej, wiejskiej, ośrodek pomocy społecznej może nosić nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Informacje o Ośrodku Pomocy Społecznej w Twojej gminie możesz uzyskać w Urzędzie Gminy (Miasta)

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Jeżeli wychowujesz dziecko niepełnosprawne (tj. z orzeczoną niepełnosprawnością), masz prawo do ubiegania się o świadczenia rodzinne (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne). Świadczenia te mają na celu pokrycie, choćby częściowe, wydatków związanych z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego.

■ ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny przyznawany jest osobie niepełnosprawnej lub jej opiekunowi prawnemu w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153,00 zł miesięcznie. Jego przyznanie nie jest uzależnione od wysokości dochodów (świadczenie to przysługuje niezależnie od wysokości dochodów).

Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 18 grudnia 2008 r., Nr 223, poz. 1456), **okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny NIE przysługuje:

- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt tej osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ),
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o zasiłek pielęgnacyjny

Do wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny (kopię tę może uwierzytelnić – potwierdzić zgodność z oryginałem urzędnik przyjmujący dokumenty; uwierzytelnienia kopii dokumentu można dokonać także w urzędzie wystawiającym dokument tożsamości, np. w odpowiednim wydziale urzędu miasta wydającym dowody osobiste; uwierzytelnienie to jest dokonywane bezpłatnie),
- orzeczenie o niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na dziecko do 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty powstania niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia).

Postępowanie w sprawach o zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się na wniosek rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności bądź stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony (np. na okres jednego roku).

W przypadku, gdy wniosek o przyznanie zasiłku zostanie złożony w ciągu 3 miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zasiłek przyznaje się od dnia zgłoszenia wniosku o wydanie orzeczenia.

Ponadto w przypadku utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności i ponownego ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności stanowiącego kontynuację poprzedniego orzeczenia, prawo do zasiłku ustala się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia, jeżeli osoba spełnia warunki uprawniające do nabycia tych świadczeń oraz złożyła wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w terminie miesiąca od dnia utraty ważności poprzedniego orzeczenia, zaś wniosek o przyznanie świadczenia w terminie 3 miesięcy od dnia wydania orzeczenia.

Uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego ustala i wypłaca gmina (urząd gminy/miasta) lub ośrodek pomocy społecznej.

■ ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, w tym dziecka niepełnosprawnego.

Uprawnionymi do ubiegania się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami są obywatele polscy oraz cudzoziemcy:

- do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach lub w związku z uzyskaniem w Polsce statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Polski.

Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

WYSOKOŚĆ DOCHODU UPRAWNIAJĄCA DO ZASIŁKU RODZINNEGO WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie, uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy nie przekracza kwoty określonej w ustawie.

Prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami ustala się na okres dwunastu miesięcy.

Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456) okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.

Wniosek o przyznanie zasiłku rodzinnego oraz przysługujących do niego dodatków można złożyć w czasie trwania tego okresu. Prawo do zasiłku ustalone jest wtedy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do końca danego okresu zasiłkowego.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 574,00 zł**. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 664,00 zł**.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (o ile wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka),
- osobie uczącej się do ukończenia przez nią 24 r.ż. (w rozumieniu ustawy jest nią oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje na:

- **dziecko do ukończenia 18 roku życia**, a jeżeli kształci się w szkole – do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 21 lat,
- **dziecko niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym** (o ile niepełnosprawność powstała do 21. r.ż.) **lub znacznym do ukończenia 24 roku życia**, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej.

Zgodnie z przepisami za dzieci uważa się dzieci własne osoby ubiegającej się o zasiłek, dzieci jej małżonka, dzieci przysposobione (adoptowane) oraz dzieci, w sprawie których toczy się postępowanie o przysposobienie lub dzieci znajdujące się pod opieką prawną.

Zasiłek rodzinny NIE przysługuje na dziecko, jeżeli

przebywa ono w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (instytucją taką jest m.in.: dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkoła zapewniająca nieodpłatnie pełne utrzymanie),

- przebywa w rodzinie zastępczej,
- pozostaje w związku małżeńskim,
- jest uprawnione do zasiłku rodzinnego na własne dziecko,
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz tego dziecka od drugiego z rodziców, chyba, że: rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone, sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,
- członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny zagranicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku osób utrzymujących się z gospodarstwa rolnego przyjmuje się, że miesięczny dochód z 1 ha przeliczeniowego wynosi 1/12 dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", nie później niż do dnia 23 września każdego roku przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie danych statystycznych art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., nr 13681, z późn. zm.).

Zasiłek rodzinny i dodatki przysługują, chociaż dochód na osobę w rodzinie przekracza podane wyżej kwoty, jeżeli kwota tego przekroczenia przypadająca na osobę w rodzinie jest niższa lub równa kwocie najniższego zasiłku rodzinnego (tj. 115 zł) i jeżeli zasiłek rodzinny przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek rodzinny nie przysługuje.

Jeżeli sytuacja rodziny uległa pogorszeniu, nastąpiła utrata dochodu (np. rodzic stracił pracę lub otrzymuje mniejszą pensję, albo gdy rozpoczął urlop wychowawczy, utracił prawo do zasiłku dla bezrobotnych, nie otrzymuje części lub całości alimentów, wyrejestrował działalność gospodarczą, utracił zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, a także emeryturę, rentę, w tym rentę rodzinną, rentę socjalną) wówczas dochód ten zostaje pomniejszony o utracone zarobki, dochody.

Sposób obliczania dochodu do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami:

Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków bierze się pod uwagę dochód netto, tj. po odliczeniu od uzyskiwanych dochodów obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz zapłaconego podatku dochodowego. Do dochodu nie wlicza się alimentów płaconych przez członka rodziny na rzecz innej osoby.

Ustawa określa bardzo wiele źródeł dochodów, które są brane pod uwagę przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z nich.

Do dochodu wlicza się osiągnięte przez rodziców i dzieci w poprzednim roku kalendarzowym:

- wynagrodzenie za pracę w ramach stosunku pracy, umów zlecenia, umowy agencyjnej i o dzieło,
- przychody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej,
- emerytury, renty (renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, renta socjalna),

powyższe przychody dokumentuje się zaświadczeniem z Urzędu Skarbowego,

- przychody podlegające opodatkowaniu zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, np. dotyczy to przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),
- inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podst. przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, np. renty dla osób represjonowanych i członków ich rodzin, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny przysługujące kombatanom (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),
- zasiłki chorobowe,
- otrzymywane alimenty na rzecz dzieci (dokumentuje się je: kopią odpisu wyroku sądu zasądającego alimenty na rzecz osoby w rodzinie lub kopią odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, przekazami, przelewami dot. otrzymywanych alimentów niższych niż zasądzone, zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także wysokości faktycznie ściąganych alimentów),
- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty i o szkolnictwie wyższym oraz inne stypendia przyznawane uczniom i studentom,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- zaliczka alimentacyjna,
- dochody uzyskiwane za granicą RP (pomniejszone o podatek i należne składki).

Do dochodów rodziny NIE wlicza się:

- świadczeń z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (np. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy),
- dodatków mieszkaniowych,

- nieotrzymywanych alimentów przysługujących członkowi rodziny (np. dziecku) na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej (trzeba to udokumentować),
- opłat dotyczących pobytu członka rodziny w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (np. dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy),
- dochodu członka rodziny przebywającego w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- płaconego czynszu z tytułu dzierżawy,
- dochodów uzyskanych z gospodarstwa rolnego, które zostało oddane w dzierżawę na podst. przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodu rodziny są m.in.:

- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli dochody te podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości należnego zryczałtowanego podatku dochodowego za dany rok albo decyzja ustalająca wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej (dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą),
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli członkowie rodziny rozliczają się na podst. przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, np. z tytułu najmu mieszkania,
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego innego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy niepodlegającego opodatkowaniu,
- zaświadczenie właściwego organu gminy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy albo nakaz płatniczy na ten rok,
- kopie przekazów lub przelewów pieniężnych dokumentujące wysokość alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani wyrokiem sądu lub ugodą sądową do ich płacenia, na rzecz osoby spoza rodziny (kopie te muszą zostać potwierdzone przez osobę przyjmującą dokumenty, stąd składając wniosek należy mieć ze sobą oryginały przekazów lub przelewów),
- kopię odpisu wyroku sądu zasądzającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub kopię odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej lub kopię odpisu zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, a także przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące faktyczną wysokość otrzymanych alimentów oraz zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, w przypadku uzyskania alimentów niższych niż zasądzone w wyroku, ugodzie sądowej lub ugodzie przed mediatorem,
- zaświadczenie o wysokości ponoszonej opłaty za pobyt członka rodziny, przebywającego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- dokument potwierdzający utratę dochodu (np. świadectwo pracy) oraz wysokość utraconego dochodu, jeżeli dochód rodziny uległ obniżeniu w stosunku do roku, z którego brane są pod uwagę dochody.

W skład rodziny zalicza się: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 r. ż., a także dziecko, które ukończyło 25 lat legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Do rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim oraz pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko. O rodzinie wielodzietnej, w myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych, mówimy wtedy, gdy rodzina wychowuje troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego.

DOKUMENTY WYMAGANE PRZY UBIEGANIU SIĘ O ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

W zależności od tego, o jaki dodatek ubiega się dana osoba jest ona zobowiązana złożyć szereg dokumentów potwierdzających jej uprawnienia do ich otrzymywania. Poniżej przedstawione są niektóre z tych dokumentów - załącza się je do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych:

- zaświadczenie o dochodach osiągniętych przez członków rodziny z urzędu skarbowego,
- akty urodzenia dzieci,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego stwierdzający przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego orzekający rozwód lub separację,
- orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
- zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły lub szkoły wyższej,
- zaświadczenie z urzędu pracy o braku propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej dla osoby ubiegającej się o dodatek,
- zaświadczenie pracodawcy o terminie urlopu wychowawczego i okresie, na jaki został dzielony, oraz o okresach zatrudnienia,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Podmiot realizujący świadczenia (ośrodek pomocy społecznej lub urząd gminy) może domagać się także dostarczenia innych dokumentów mających wpływ na ustalenie prawa do otrzymywania zasiłku wraz z dodatkami.

Spis dokumentów, które należy złożyć przy ubieganiu się o zasiłek rodzinny można otrzymać w urzędzie gminy, ośrodku pomocy społecznej.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU RODZINNEGO wynosi miesięcznie:

- **77 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **106 zł** na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku,
- **115 zł** na dziecko powyżej 18 roku do ukończenia 24 roku.

DODATKI PRZYSŁUGUJĄCE DO ZASIŁKU RODZINNEGO

- **dodatek z tytułu urodzenia dziecka** (jednorazowo 1000 zł) – przysługuje matce (jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną) lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek wypłacany jest jednorazowo do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia. Dodatek przysługuje opiekunowi

faktycznemu dziecku w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

- **dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400 zł miesięcznie) – przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

o 24 miesiące kalendarzowych,

o 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,

o 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek ten nie przysługuje osobie przebywającej na urlopie wychowawczym jeżeli:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego była zatrudniona (stosunek pracy) przez okres krótszy niż 6 miesięcy,
- podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego,
- dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu z wyjątkiem dziecka, które przebywa w zakładzie opieki zdrowotnej oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.
- **dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka** przysługuje, (o ile nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców) gdy: drugi z rodziców nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. Dodatek ten wynosi 170 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci w rodzinie. W przypadku wychowywania dziecka niepełnosprawnego² lub z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności dodatek na to dziecko wynosi 250 zł, nie więcej jednak niż 500 zł na wszystkie dzieci.
- **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** (80 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego).
- **dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka** (60 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 r.ż., 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 r.ż. do ukończenia 24 r.ż.). Dodatek ten przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka niepełnosprawnego³.
- **dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego** (100 zł jeden raz w roku, nie musi być konieczny wypłacony we wrześniu). Dodatek przysługuje także na dzieci uczęszczające do „zerówki” (roczne przygotowanie przedszkolne). Dodatek przeznaczony jest na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wniosek należy składać do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, czyli do dnia 31 października.
- **dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** (wypłacany przez 10 miesięcy, od września do czerwca). Dodatek ten przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (90 zł miesięcznie), lub w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek

szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej (50 zł miesięcznie).

Ponadto można ubiegać się o **jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka** w wysokości 1.000 zł. Zapomoga ta przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli **dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922,00 zł**. Wniosek o wypłatę zapomogi należy złożyć w urzędzie gminy / ośrodka pomocy społecznej w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a gdy sprawa dot. dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Zapomoga przysługuje pod warunkiem, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, i zostało to potwierdzone zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OTRZYMANIA ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej. W przypadku problemów i wątpliwości można także zwrócić się o pomoc w uzyskaniu tego zasiłku do ośrodka pomocy społecznej, który także ma prawo do występowania o zasiłki rodzinne na rzecz uprawnionych osób. W wielu gminach zasiłek wraz z dodatkami przyznaje i wypłaca właśnie ośrodek pomocy społecznej (wydzielony dział świadczeń rodzinnych), któremu to zadanie zlecił urząd gminy lub miasta.

W przypadku wątpliwości dotyczących samotnego wychowywania dziecka może być przeprowadzony wywiad lub informacje te może przekazać ośrodek pomocy społecznej, o ile osoba ubiegająca się o świadczenie znajduje się pod jego opieką i w ciągu ostatnich 3 miesięcy był przeprowadzany rodzinny wywiad środowiskowy.

Uwaga: w przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, uzyskania dochodu lub w przypadku wystąpienia innych zmian mających wpływ na uprawnienia do zasiłku rodzinnego osoba zainteresowana jest zobowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym instytucji wypłacającej świadczenia rodzinne.

Na jednego członka rodziny przysługuje tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (w zależności od uprawnień może przysługiwać jeden lub kilka dodatków).

Uprawnienia do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ustala i wypłaca gmina lub ośrodek pomocy społecznej.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest wypłacany nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który zostało przyznane świadczenie. Jeżeli dokumenty zostaną złożone po 10 dniu miesiąca świadczenie za ten miesiąc zostanie wypłacone najpóźniej do ostatniego dnia następnego miesiąca.

Od każdej decyzji w sprawie zasiłku rodzinnego przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Każda decyzja zawiera pouczenie, w którym podany jest organ, do którego służy odwołanie i termin, w którym to odwołanie można złożyć. Należy uważnie czytać pouczenia w tej sprawie i ściśle stosować się do zawartych w nich informacji.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r., Nr 1456 z późn. zm);

2. Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456);
3. Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., Nr 13681, z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013 r., Nr 3);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 r., nr 959).

■ ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będą:

- rodzicom (matka lub ojciec),
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoby opiekujące się dzieckiem, które wystąpiły do sądu o jego przysposobienie)
- osobom będącym rodzinami zastępczymi spokrewnionymi, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności)

z tytułu rezygnacji z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem

legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, zawierającym wskazania dotyczące konieczności:

- stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
  - stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- albo
- legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (dot. osób powyżej 16 r. ż.).

Jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała przed ukończeniem 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole (lub szkole wyższej), jednak nie później niż do ukończenia 25-go roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne NIE przysługuje jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba wymagająca opieki:
  - pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny,
- została umieszczona w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki,
- w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji została umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę (z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej) i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,
  - osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko,
  - osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie (*uwaga: oznacza to, że jeżeli np. matka przebywa na urlopie wychowawczym i opiekuje się młodszym, zdrowym dzieckiem i pobiera z tego tytułu dodatek do zasiłku rodzinnego, to ojciec nie może pobierać świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawne dziecko w rodzinie. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku, gdy na dwoje dzieci niepełnosprawnych każde z rodziców ubiegałoby się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego*).

Od 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Natomiast od 1 stycznia 2015 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego **wynosi 1000 zł**.

Osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne spełniające nowe, obowiązujące od 1 stycznia 2013 r. warunki ustawowe, w okresie od kwietnia do grudnia 2013 r. mają również prawo do przyznawanego z urzędu **dodatku w wysokości 200 zł miesięcznie** na podstawie rządowego programu wspierania osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne.

Łączna wysokość wsparcia dla osób otrzymujących obecnie świadczenie pielęgnacyjne **wynosi 1200 zł miesięcznie**.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne:

Do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń pielęgnacyjnych należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości dochodów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz.U.05.105.881) - są to te same dokumenty potwierdzające wysokość dochodu rodziny, które należy dołączyć w razie ubiegania się o zasiłki rodzinne i/lub dodatki do nich (np. zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny),
- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości, co do okoliczności stanowiących podstawę udzielenia świadczenia, organ udzielający może przeprowadzić wywiad środowiskowy. W takim przypadku organ udzielający świadczenia może wystąpić do

ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji o okolicznościach będących podstawą do wydania decyzji, jeżeli okoliczności te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej wniosku o udzielenie informacji. Brak jest podstaw prawnych do przeprowadzenia na potrzeby świadczeń rodzinnych rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

- **Gdzie ubiegać się o świadczenie?** ► Świadczenia rodzinne są przyznawane i wypłacane przez Urząd Gminy bądź Urząd Miasta. W niektórych gminach może być to także Ośrodek Pomocy Społecznej (wydział świadczeń rodzinnych). Zasiłek pielęgnacyjny może być wypłacany przez OPS lub oddział ZUS.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992j.t.)
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne Rozporządzenie Rady (Dz. U. Nr 298, poz. 1769)
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz.U.2009.129.1058)*

■ SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie wtedy, gdy:

- niepełnosprawność została stwierdzona czy nabyta po 25. roku życia lub związana jest np. z wiekiem osoby, nad którą trzeba sprawować opiekę.

Zasiłek przyznawany będzie rodzicom, ale tylko w przypadku, kiedy jedno z nich zrezygnowało z pracy zawodowej. Natomiast zasiłek nie będzie przysługiwał rodzicowi, który nigdy pracy nie podejmował. Otrzymywać go będą również inne osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny i które zrezygnują z pracy w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wyniesie **520 zł** miesięcznie¹.

Zasiłek będzie uzależniony od kryterium dochodowego w wysokości **623 zł** miesięcznie²

¹ przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 specjalnego zasiłku opiekuńczego za każdy dzień. Należną kwotę zasiłku zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
  - b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
  - c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,
  - d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

- 4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;

- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;

- 6) na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o specjalny zasiłek opiekuńczy świadczenie:

Do wniosku o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o specjalny zasiłek opiekuńczy,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia o dochodach, wszystkich domowników, w tym także zaświadczenie o dochodach osoby niepełnosprawnej nad którą sprawują

- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązkowe będzie przeprowadzanie wywiadu środowiskowego.

---

² łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, w przeliczeniu na osobę

Za osobę pobierając specjalny zasiłek opiekuńczy opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992 z późn.zm.), 2. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. 28 czerwca 2012r., poz.732), 3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1769 z późn. zm.), 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 129, poz. 1058), 5. Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 1548).

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Jeżeli chcesz korzystać z uprawnień i świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, Twoje dziecko powinno mieć wydane orzeczenie o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) lub orzeczenie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia).

■ TRYB ORZEKANIA

Orzeczenia te są wydawane na wniosek osoby zainteresowanej (lub jej przedstawiciela prawnego) na określony czas, zazwyczaj na 2-3 lata (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane bezterminowo). Orzeczenia te wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu są to Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Aby otrzymać orzeczenie należy:

- złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wypełniony wniosek o wydanie orzeczenia,
  - dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie na określonym druku wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się dana osoba (wskazane jest, aby w przypadku osoby z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, był to lekarz psychiatra),
  - dołączyć do wniosku kserokopię dokumentacji medycznej, wyników badań, konsultacji, opinie psychologiczne, opinie pedagogiczne (dokumenty odnoszące się do potwierdzenia stanu zdrowia). Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie zespołu orzekającego,
- orzeczenie wydawane jest po przeprowadzeniu oceny stanu zdrowia – osoba zainteresowana jest wzywana na posiedzenie składu orzekającego, jeżeli lekarz wystawiający zaświadczenie, stwierdzi, że jest w stanie stawić się.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji, konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Orzeczenie jest decyzją administracyjną. Od negatywnej decyzji można się odwołać w terminie 14 dni od jej otrzymania.

W przypadku negatywnej decyzji drugiej instancji, można odwoływać się do Sądu Rejonowego, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Druga instancja w procesie orzekania to: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (to tam kierowane są odwołania od decyzji zespołów powiatowych).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz o Powiatowych Zespołach ds. Orzekania o Niepełnosprawności można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwie Powiatu.

Spis Wojewódzkiego i Miejskich Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności znajduje się na stronie internetowej

Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie
ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, tel. (012) 392 12 00, fax (012) 392 14 38
e-mail: urząd@malopolska.uw.gov.pl; kancelaria@malopolska.uw.gov.pl
<http://www.malopolska.uw.gov.pl/>
http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=orzekanie_o_niepełnosprawności

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Olszańska 5 (sekretariat: II piętro, pok. 220A), 31-513 Kraków,
tel./ fax (012) 392 13 96,
e-mail: zn@malopolska.uw.gov.pl; abuj@malopolska.uw.gov.pl

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bochni

ul. Windakiewicza 9/5, 32-700 Bochnia, tel. (014) 611 60 41

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzesku

ul. Wyszyńskiego 6, 32-800 Brzesko, tel. (014) 686 41 15

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chrzanowie

ul. Topolowa 16, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 624 75 55

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej

ul. Szpitalna 1 33-200 Dąbrowa Tarnowska, tel. (014) 642 31 54

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gorlicach

ul. Słoneczna 7, 38-300 Gorlice, tel. (018) 352 42 60

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie (miasto)

ul. Stachowicza 18, 30-103 Kraków, tel. (012) 616 52 17

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie (powiat)

Al. Słowackiego 20, 30-037 Kraków, tel. (012) 634 42 66 w.569

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Limanowej

ul. Józefa Marka 9, 34-600 Limanowa, tel. (018) 337 58 23

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Miechowie

ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów, tel. (041) 383 49 46

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Myślenicach

ul. Kazimierza Wielkiego 5, 32-400 Myślenice, tel. (012) 372 76 68

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu (miasto)

ul. Żywiecka 13, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 83 63

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu (powiat)

ul. Kilińskiego 72a, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 443 82 51

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Targu

ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ, tel. (018) 266 60 23

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Olkuszu

ul. Piłsudskiego 21, 32-300 Olkusz, tel. (032) 643 39 41

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oświęcimiu

ul. Bema 4, 32-600 Oświęcim, tel. (033) 842 57 13

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

ul. 3 Maja 72, 32-100 Proszowice, tel. (012) 386 18 46 wew.220

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Suchej Beskidzkiej

ul. Kościelna 5 B 34-200 Sucha Beskidzka, tel. (033) 874 40 31

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie (miasto)

ul. Okrężna 4A, 33-100 Tarnów, tel. (014) 626 99 47

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie (powiat)

ul. Szujskiego 66, 33-100 Tarnów, tel. (014) 621 30 40 wew.22, 621 56 83

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wadowicach

ul. Karmelicka 7, 34-100 Wadowice, tel. (033) 873 21 11

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wieliczce

ul. Daniłowicza 12, 32-020 Wieliczka, tel. (012) 278 62 81

UWAGA: Właściwym zespołem orzekającym dla mieszkańców **powiatu tatrzańskiego** jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Targu.

■ LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Jeżeli jest już wydane orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, możesz postarać się o legitymację osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja uprawnia m.in. do korzystania z ulgowych przejazdów PKP i PKS (78% ulga w przejazdach na leczenie i rehabilitację, w tym na turnusy rehabilitacyjne).

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r.

w sprawie kryteriów niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162),

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r.

w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328).

■ ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

Zasady przyznawania ulg na przejazdy komunikacją lokalną (gminną, miejską) określają przepisy lokalne – uchwała Rady Gminy/ Miasta. Oznacza to, że w poszczególnych gminach, miastach obowiązujące przepisy są inne.

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, jakie ulgi przysługują osobom niepełnosprawnym w przejazdach komunikacją lokalną w danej gminie, można uzyskać u przewoźnika (np. zakład transportu miejskiego) lub przeczytać w regulaminie przewozów środkami komunikacji gminnej.

Na stronie internetowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w **Krakowie** umieszczona jest informacja dotycząca osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej:

<http://www.mpk.krakow.pl/pl/bilety2/uprawnienia/>

Informacja dotycząca osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w **Nowym Sączu** znajduje się na stronie internetowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o.:

<http://www.mpk.nowysacz.pl/obowiazujace-ulgi>

<http://www.mpk.nowysacz.pl/images/Zalaczniki/Uchwala%20zal.2.pdf>

Na stronie internetowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w **Tarnowie** znajdują się informacje dotyczące osób uprawnionych do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej:
<http://komunikacja.tarnow.pl/pliki/file/UPRAWNIENIA%20DO%20ULGOWYCH%20I%20BEZP%20C5%81ATNYCH%20PRZEJAZD%C3%93W.pdf>

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

■ TURNUS REHABILITACYJNY

Jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników m.in. przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Osoba niepełnosprawna (posiadająca stosowne orzeczenie) może ubiegać się o dofinansowanie do turnusu pod warunkiem, że:

- zostanie skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod opieką którego się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na tym turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości osiągniętych dochodów,
- zobowiąże się do przedstawienia na turnusie, podczas pierwszego badania lekarskiego, informacji o stanie zdrowia, sporządzonej nie wcześniej niż na 3 mies. przed datą rozpoczęcia turnusu, wystawionej przez lekarza, pod którego opieką obecnie się znajduje.

O dofinansowanie do udziału w turnusie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej. W przypadku starań o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie brane są pod uwagę dochody. Przeciętny miesięczny dochód, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie powinien przekraczać kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym.

Istnieje możliwość otrzymania dofinansowania w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, ale wówczas kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony. Wniosek o dofinansowanie składa się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

- **Gdzie szukać informacji?** ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej. Lista Powiatowych Ośrodków Pomocy Rodzinie znajduje się na stronie internetowej:

Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków, tel. (012) 422 06 36

e-mail: biuro@rops.krakow.pl

<http://www.rops.krakow.pl/index.php?sid=&s=wiadomosci&id=4009&big=1>

oraz

Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej

ul. Piastowska 32; 30-070 Kraków, tel. (012) 661 03 00 wew. 30, fax (012) 422 06 36 wew. 44
e-mail: obserwatorium@rops.krakow.pl
[http://www.mis.rops.krakow.pl/Strony/Szukaj.aspx?pagesec=0&sec=Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie](http://www.mis.rops.krakow.pl/Strony/Szukaj.aspx?pagesec=0&sec=Powiatowe%20Centra%20Pomocy%20Rodzinie)

Ogólnokrajowy rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych oraz niezbędne informacje i druki wniosków znajdują się na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:

<https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/dla-swadczeniobiorcow/turnusy/wyszukiwarka-osrodkow>

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694).*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bochni

ul. Windakiewicza 9 / 5, tel. (014) 611 97 40, fax (014) 610 53 43
e-mail: pcprbochnia@wp.pl
<http://www.pcpr.bochnia.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku

ul. Wyszyńskiego 6, 32-800 Brzesko, tel./ fax (014) 663 00 31
e-mail: pcprbrzesko_mn@op.pl
<http://brzesko.pcpr.info/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

ul. Topolowa 16, 32-500 Chrzanów, tel./ fax 9032) 624 11 30, 624 11 31, 624 11 32
e-mail: pcpr@powiat-chrzanowski.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej

ul. Berka Joselewicza 5 / 1, 33-200 Dąbrowa Tarnowska, tel./ fax (014) 642 44 15
e-mail: pcprdt@interia.pl
<http://www.pcprdt.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorlicach

ul. Słoneczna 7, 38-300 Gorlice, tel. (18) 352-53-80; fax. (18) 352-43-80
e-mail: sekretariat.gorlice@post.pl ; pcpr.gorlice@post.pl
<http://www.pcpr.gorlice.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie

Al. Słowackiego 20, 30-037 Kraków, tel. (012) 634 42 70, tel./ fax (012) 423 47 84
e-mail: pcpr@powiat.krakow.pl
<http://www.pcpr.powiat.krakow.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

ul. Józefa Marka 9, 34 - 600 Limanowa, tel. (018) 33 75 826
e-mail: pcpr@powiat.limanowa.pl
<http://www.pcpr-limanowa.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Miechowie

ul. Sienkiewicza 18, 32-200 Miechów, tel. (041) 383 40 84, fax (041) 383 05 25
e-mail: PCPR@miechow.iap.pl
<http://www.pcpr.miechow.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

ul. Kazimierza Wielkiego 5, 32-400 Myślenice, tel. (012) 274 98 10, fax (012) 274 98 11
e-mail: pcpr@myslenicki.pl
<http://www.pcpr.myslenicki.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu

ul. Kilińskiego 72a, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 443 82 51, 444 72 91,
fax (018) 444 27 17
e-mail: pcprns.@poczta.onet.pl
<http://nowysacz.pcpr.info/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu

ul. Szaflarska 39, 34-400 Nowy Targ, tel. (018) 266 42 07, 264 08 07, fax (018) 266 42 07
e-mail: pcpr@nowotarski.pl
<http://www.nowotarski.pl/domains/pcpr/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu

ul. Piłsudskiego 21, 32-300 Olkusz, tel. (032) 641 32 92, 754 28 22 , tel./ fax (032) 643 39 41
e-mail: pcprolkusz@wp.pl
<http://www.pcprolkusz.republika.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu

ul. Bema 4, 32-600 Oświęcim, tel. (033) 842 23 29, fax (033) 842 42 27
e-mail: pcpr@powiat.oswiecim.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach

ul. 3-go Maja 72, 32-100 Proszowice , tel. (012) 386 29 60, 386 22 24
e-mail: pcpr.pro@interia.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej

ul. Kościelna 5b / pok. 11-14, 34-200 Sucha Beskidzka, tel. (033) 874 40 31,
fax (033) 874 40 31
e-mail: info@pcpr.suchabeskidzka.pl
<http://www.pcpr.suchabeskidzka.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie

ul. Szujskiego 66, 33-100 Tarnów, tel. (014) 621 56 83, fax (014) 688 91 22
e-mail: pcpr.tarnow@wp.pl
<http://www.pcprtarnow.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach

ul. Mickiewicza 15, 34-100 Wadowice, tel. (033) 870 90 00, fax (033) 870 90 10
e-mail: pcpr_wadowice@poczta.onet.pl
<http://www.pcpr-wadowice.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce

ul. Daniłowicza 12, 32-020 Wieliczka, tel. (012) 288 02 20, fax (012) 288 34 80
e-mail: pcpr@powiatwielicki.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem
ul. Chramcówki 15, 34-500 Zakopane, tel./ fax (018) 200 04 62
e-mail: pcpr_zakopane@poczta.onet.pl
http://www.pcpr-zakopane.pl/

■ DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogą starać się o dofinansowanie zakupu sprzętu mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Nie ma określonej listy tych sprzętów. Przez bariery techniczne należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym. Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się oraz technicznych wynosi do 80% kosztów tego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych może być przyznawane raz na trzy lata.

O dofinansowanie to mogą ubiegać się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, stopniem niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Tam też można otrzymać i złożyć stosowny wniosek.

■ Gdzie szukać informacji? ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 czerwca 2002 r.
w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.).

VII. WSPARCIE DLA DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

Osoby dorosłe z autyzmem
lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
które zakończyły edukację
(maksymalnie mogą uczyć się do 24 r.ż.)
nie mają obecnie dostatecznego dostępu
do zróżnicowanych ofert
w zakresie dziennej aktywności
czy aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rodzice mogą poszukiwać miejsca w następujących placówkach:

■ ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS), które są przeznaczone dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to zazwyczaj dzienne ośrodki wsparcia, choć mogą także funkcjonować jako ośrodki całodobowe, okresowego pobytu. W większości są prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej, rzadziej przez organizacje pozarządowe.

ŚDS są ukierunkowane na podtrzymanie umiejętności życiowych uczestników zajęć oraz ich rozwój, działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i jakości życia poprzez rozwijanie umiejętności, zdolności i zainteresowań.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.).*

■ **Gdzie szukać informacji?** ► O tym, czy w Twojej miejscowości funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, możesz dowiedzieć się w Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w:

Wydziale Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie
ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, tel. (012) 39 21 591, fax (012) 39 21 424
e-mail: wp@malopolska.uw.gov.pl
<http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=WP>

Kraków

Caritas Archidiecezji Krakowskiej

ul. Ossowskiego 5, 30-656 Kraków, tel./ fax (012) 637 07 12

e-mail: krakow@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Komandosów 18, 30-334 Kraków, tel. (012) 267 02 60

e-mail: sds.komandosow@caritas.pl

<http://www.sds.komandosow.caritas.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy, filia nr 1

ul. Pasteura 1, 31-222 Kraków, tel./ fax (012) 415 54 52

<http://www.krakowcaritas.pl/placowki.php/placowka/31>

Środowiskowy Dom Samopomocy, filia nr 2

ul. Wjazdowa 2b, 30-094 Kraków, tel. (012) 636 53 11

e-mail: sds.wjazdowa@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/placowki.php/placowka/29>

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"

ul. Floriańska 15, 31-019 Kraków, tel. (012) 423 12 31, fax (012) 422 96 38

e-mail: biuro@ognisko.org.pl

<http://www.ognisko.org.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Prądnicza 10, 30-002 Kraków, tel. (012) 633 23 01

e-mail: sds.pradnicka@ognisko.org.pl;

malgorzata.mechowska@ognisko.org.pl

(kierownik: mgr Małgorzata Mechowska)

<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,5,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-ul.-pradnicka,-krakow.php>

Środowiskowy Dom Samopomocy "Klub Aktywności"

ul. Aleksandry 1, 30-837 Kraków, tel. (012) 658 54 94

e-mail: sds.aleksandry@ognisko.org.pl;

przemyslaw.kotula@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Przemysław Kotuła)

<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,1,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-ul.-aleksandry,-krakow.php>

Uwaga: ŚDS m.in. dla osób z autyzmem

Środowiskowy Dom Samopomocy Filia „Klubu Aktywności”

ul. Kolejowa 2, 30-805 Kraków, tel. (12) 659 16 37

e-mail: sds.kolejowa@ognisko.org.pl;

barbara.borejszo@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Barbara Borejszo)

<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,3,Srodowiskowy-dom-samopomocy-filia,-ul.kolejowa,-krakow.php>

- ŚDS m.in. dla osób z autyzmem

Fundacja dla Domu Pomocy Społecznej Dzieci Głęboko Upośledzonych w Krakowie
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Ułanów 25, 31-450 Kraków, tel. (012) 417 38 48, 410 55 56
e-mail: fundacja@bci.pl
<http://www.fundacja-dps.bci.pl/>

Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego "Leonardo"
Os. Młodości 8, 31-908 Kraków, tel. (012) 686 91 20
e-mail: f-leonardo@wp.pl
<http://www.fundacja-leonardo.pl/>
Środowiskowy Dom Samopomocy Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”
ul. Piekarska 3, 31-067 Kraków, tel./ fax (012) 430 63 13
e-mail: sdsdoa@vp.pl; sdsvita@interia.pl

Krajowe Towarzystwo Autyzmu
Oddział w Krakowie
al. Grottgera 3, 30-035 Kraków, tel. (012) 631 30 15, tel. kom. 0 695 11 33 24,
fax (012) 631 30 17
e-mail: biuro@kta.krakow.pl
<http://www.kta.krakow.pl/>
Środowiskowy Dom Samopomocy
tel. kom. 0 695 11 33 25
e-mail: biuro@kta.krakow.pl
<http://www.kta.krakow.pl/stale-inicjatywy/srodowiskowy-dom-samopomocy/>
- ŚDS dla osób z autyzmem

Krakowska Fundacja HAMLET
ul. Miodowa 9, 31-055 Kraków, tel. (012) 429 56 94, fax (012) 430 68 31
e-mail: hamlet@ceti.pl
<http://hamlet.org.pl/>
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Józefa 1, 31-056 Kraków, tel. (012) 422 12 11, tel. kom. 0 600 994 127,
fax (012) 422 12 11
e-mail: biuro@hamlet.org.pl

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej
pl. Sikorskiego 2/8, 31-115 Kraków, tel./ fax (012) 422 56 74
e-mail: biuro@stowarzyszenie-rozwoju.eu
<http://www.stowarzyszenie-rozwoju.eu/>
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Czarnowiejska 13 m. 8-9, 31-126 Kraków, tel. (012) 633 03 29,
fax (012) 422 56 74, 634 28 12
e-mail: sdsczar@wp.pl; elahens5@poczta.fm

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Przystanek Betlejem"
Środowiskowy Dom Samopomocy
Os. Tysiąclecia 86, 31-610 Kraków, tel. (012) 647 51 31, tel. kom. 0 504 924 733,
0 503 516 303
e-mail: pgr@o2.pl

Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”

Os. Hutnicze 5, 31-917 Kraków, tel. (012) 643 80 50, tel. kom. 0 608 402 944,

fax (012) 644 24 52

e-mail: gaudiumetspes@interia.pl

<http://gaudiumetspes.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Os. Szkolne 30, 31-978 Kraków, tel./ fax (012) 643 18 01

e-mail: Spes_masia@interia.pl

Nowy Sącz

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Nawojowska 159A, 33-300 Nowy Sącz, tel./ fax (018) 547 59 90

e-mail: sds_nowysacz@o2.pl

Tarnów

**Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi Zgromadzenia Sióstr
Najświętszej Rodziny z Nazaretu**

Al. Matki Bożej Fatimskiej 6, 33-100 Tarnów, tel. (014) 622 41 49

e-mail: sds.sw.kingi@wp.pl

<http://www.sdsimswk.diecezja.tarnow.pl/>

powiat bocheński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Karolina 14 d, 32-700 Bochnia, tel. (014) 611 16 02

e-mail: sds@powiat.bochnia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Muchówka 157, 32-722 Królówka, tel. (014) 685 92 00

e-mail: sds157@wp.pl

http://www.umwisnicz.home.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=118&Itemid=92

Środowiskowy Dom Samopomocy

Żegocina 232A, 32-731 Żegocina, tel. (014) 613 27 05

e-mail: sds.zegocina@interia.pl

<http://www.sdszegocina.republika.pl/>

powiat brzeski

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Bł. Matki Teresy z Kalkuty

ul. Kościuszki 33, 32-800 Brzesko, tel. (014) 663 31 78, fax (014) 663 34 86

e-mail: sdsbrzesko@interia.pl

<http://www.sds.brzesko.pl/>

powiat chrzanowski

Fundacja Viribus Unitis - Połączonymi Siłami w Babicach

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Dr Jana Gołąba 2, 32-551 Babice, tel. (032) 622 93 52

e-mail: szkolyvu@os.pl

<http://viribus-unitis.edupage.org/>

Środowiskowy Dom Samopomocy „Puchatek”

ul. Kolonia Stella 11, 32-500 Chrzanów, tel. (032) 623 52 60, 032 623 89 51

e-mail: a.suchan@wp.pl

<http://sds-chrzanow.prv.pl/>

powiat gorlicki

Środowiskowy Dom Samopomocy - Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi z filia w Bobowej 1

ul. Michalusa 18, 38-300 Gorlice, tel. / fax (018) 352 12 65, tel. (018) 351 42 26 (Bobowa)

e-mail: osrodekwsparciagorlice@interia.pl

powiat krakowski

Caritas Archidiecezji Krakowskiej

ul. Ossowskiego 5, 30-656 Kraków, tel./ fax (012) 637 07 12

e-mail: krakow@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3

Wola Filipowska 580, 32-065 Krzeszowice tel. (012) 282 26 63

e-mail: sds.wolafilipowska@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/placowki.php/placowka/30>

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"

ul. Floriańska 15, 31-019 Kraków, tel. (012) 423 12 31, fax (012) 422 96 38

e-mail: biuro@ognisko.org.pl

<http://www.ognisko.org.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Miłocice 58, 32-090 Słomniki, tel. (12) 388 32 41

e-mail: sds.milocice@ognisko.org.pl

anna.adamek@ognisko.org.pl (kierownik mgr Anna Adamek)

<http://www.ognisko.org.pl/pl.osrodki,2,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-milocice,-gmina-slomniki.php>

Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego "Leonardo"

Os. Młodości 8, 31-908 Kraków, tel. (012) 686 91 20

e-mail: f-leonardo@wp.pl

<http://www.fundacja-leonardo.pl/>,

Środowiskowy Dom Samopomocy Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”

ul. Szkolna 12, 32-045 Sułoszowa, tel./ fax (012) 389 29 79

e-mail: sdswkleonardo@wp.pl

Konwent OO. Bonifratrów Konary-Zielona

Konary Zielona 21, 32-040 Świątniki Górne, tel./ fax (012) 270 50 71, 270 40 02

e-mail: bonifratrzy@konary.pl

<http://www.konary.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

tel. (012) 270 51 61

e-mail: sds.konary@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Wola Zachariaszowska 115, 32-087 Zielonki, tel./ fax (012) 419 40 33

e-mail: sds-zachariasz@neostrada.pl

<http://zachariasz.org/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

przy parafii SS App. Szymona i Judy Tadeusza w Skawinie

ul. Węgierska 5, 32-050 Skawina, tel./ fax (012) 276 85 29

e-mail: kontakt@sds-skawina.pl

<http://www.sds-skawina.pl/>

Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych

Środowiskowy Dom Samopomocy

Jerzmanowice 391A, 32-048 Jerzmanowice, tel. (012) 389 50 98, fax (012) 389 55 21

e-mail: sripion@wp.pl

powiat limanowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kilińskiego 11, 34-600 Limanowa, tel. (018) 337 50 85

e-mail: sds@limanowa.eu

<http://www.sds.limanowa.eu/>

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ujanowicach

34-603 Ujanowice, tel./ fax (018) 333 43 80

e-mail: sdsujanowice@interia.pl

<http://www.sdsujanowice.neostrada.pl/>

powiat miechowski

Caritas Diecezji Kieleckiej

ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce, tel. (041) 344 52 82, 344 39 86,

fax (041) 344 67 28

e-mail: kielce@caritas.pl

<http://www.kielce.caritas.pl/index.php>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Szpitalna 1, 32-200 Miechów, tel. (041) 383 09 33

e-mail: domek6@op.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Jelcza 200, 32-250 Charsznica, tel. (041) 382 74 05

e-mail: sdsjelcza@wp.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Kościejów 52, 32-222 Kościejów, tel. (041) 384 41 22

e-mail: sds.kosciejow@wp.pl

powiat myślenicki

Środowiskowy Dom Samopomocy

Komorniki 98, 32-415 Raciechowice, tel. kom. 0 661 953 483

Środowiskowy Dom Samopomocy

Zegartowice 114, 32-415 Raciechowice, tel. (012) 372 30 32

e-mail: sdszegartowice@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy w Sułkowicach z filią w Lubniu

ul. 1-ego Maja 66, 32-440 Sułkowice, tel./ fax (012) 273 35 54

e-mail: sdssulkowice@wp.pl

<http://www.sdssulkowice.strefa.pl/>

Filia Lubień

Lubień 475, 32-433 Lubień, tel. 0 509 602 108

powiat nowosądecki

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "GNIAZDO"

ul. Rynek 5 (siedziba tymczasowa), 33-340 Stary Sącz, tel. 0 505 444 672

e-mail: biuro@gniazdosacz.pl

<http://www.gniazdo.sacz.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Cyganowice 95, 33-340 Stary Sącz, tel. (018) 446 04 88

e-mail: sds.starysacz@gmail.com

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Piłsudskiego 119, 33-370 Muszyna, tel. (018) 471 40 76 w.235

e-mail: pow.@interia.eu

Środowiskowy Dom Samopomocy

Zbyszyce 12, 33-318 Gródek nad Dunajcem, tel. (018) 443 25 33

e-mail: powzbyszyce@op.pl

powiat nowotarski

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyk”

ul. J. Kazimierza 22, 34-400 Nowy Targ, tel. (018) 264 60 02

e-mail: promyk.nowytarg@wp.pl

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy „Radość życia”

Filia PŚDS „Promyk”

ul. Jordana 3, 34-700 Rabka-Zdrój, tel. (018) 267 78 72

e-mail: promyk.nowytarg@wp.pl

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Nowym Targu**

ul. Podtatrzańska 47a, 34-400 Nowy Targ, tel. (018) 266 59 05
e-mail: psouu@nowytarg.pl
<http://www.psouu.nowytarg.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

e-mail: sds.nowytarg@op.pl

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło Terenowe w Szczawnicy**

ul. Trzech Koron 1, 34-450 Krościenko, tel./ fax (018) 262 30 82, 262 15 18
e-mail: zk.szczawnica@psouu.org.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Park Dolny 6, 34-460 Szczawnica, tel./ fax (018) 262 15 18
e-mail: sds.szczawnica@psouu.org.pl

powiat olkuski

Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju

Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ”

ul. Źródłana 3, 32-310 Kolbark, tel./ fax (032) 647 80 50, 645 75 13
e-mail: biuro@stowarzyszenie-klucz.pl
<http://www.stowarzyszenie-klucz.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

tel./ fax (032)647 80 50
e-mail: sds@stowarzyszenie-klucz.pl
<http://www.stowarzyszenie-klucz.pl/srodowiskowy-Dom-Samopomocy-w-Kolbarku/Opis-dzialalnosci.html>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Piłsudskiego 21, 32-300 Olkusz, tel. (032) 645 19 99
e-mail: sdsolkusz@poczta.fm
http://www.sp.olkusz.pl/jednostki_org/sds/sds/index.htm

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Skalska 20, 32-340 Wolbrom, tel. (032) 646 45 68
e-mail: sdswolbrom@vp.pl
<http://sdswolbrom.republika.pl/>

powiat oświęcimski

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Żwirki i Wigury 27A, 32-650 Kęty, tel./ fax (033) 845 01 73
e-mail: psds_kety@interia.pl

Filia w Brzeszczach

ul. Dworcowa 34, 32-620 Brzeszcze, tel. (032) 211 19 54

Środowiskowy Dom Samopomocy

Pobyt dzienny

ul. Krakowska 16, 32-660 Chełmek, tel./ fax (033) 846 14 72
e-mail: naszdom0@poczta.onet.pl
<http://www.sds.aanet.pl/>

**Środowiskowy Dom Samopomocy
dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu**
ul. Słowackiego 1a, 32-600 Oświęcim, tel. (033) 842 45 35, 842 40 15
e-mail: sdsoswiecim@wp.pl

powiat proszowicki

Caritas Diecezji Kieleckiej
ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce, tel. (041) 344 52 82, 344, 39 86,
fax (041) 344 67 28
e-mail: kielce@caritas.pl
<http://www.kielce.caritas.pl/>
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. 3-go maja 2, 32-100 Proszowice, tel. (012) 386 10 53
e-mail: sds.proszowice@poczta.onet.pl; dbra.proszowice@caritas.pl
http://www.kielce.caritas.pl/index.php?mid=4&id=zpc_p

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Małopolska 36, 32-109 Pałecznicza, tel. (041) 384 85 13
e-mail: sds36@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy
Gruszów 28, 32-120 Nowe Brzesko, tel. (012) 385 20 57
e-mail: anialanecka@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy we Wrocimowicach
Wrocimowice 4, 32-107 Radziemice, tel./ fax (012) 386 06 63
e-mail: sds26@wp.pl

powiat suski

Stowarzyszenie Trzeźwości „Dom”
ul. Banacha 1, 43-240 Jordanów, tel. (018) 267 47 74, 267 47 75, 267 47 76,
fax (018) 267 48 02
Środowiskowy Dom Samopomocy
e-mail: st-dom@o2.pl

powiat tarnowski

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Sucharskiego 3a, 33-140 Lisia Góra, tel. (014) 678 41 73
e-mail: sds.lg@wp.pl
<http://www.lisiagora.pl/?strona=00063>

Środowiskowy Dom Samopomocy
Siedlec 72, 33-130 Radłów, tel. (014) 691 93 99
e-mail: sds_siedlec@wp.pl
<http://www.gminaradlow.pl/index.php/rodowiskowy-dom-samopomocy-w-siedlcu>

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Ks. J. Wyrwy 4, 33-160 Ryglice, tel. (014) 654 12 39
e-mail: sdsryglice@wp.pl
http://83.14.10.130/~web/?link=sds_onas

Środowiskowy Dom Samopomocy

Nowodworze 64, 33-112 Tarnowiec, tel. (014) 679 45 05
e-mail: swoja@wp.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Karwodrza 116, 33-170 Tuchów, tel./fax (014) 652 55 62, 652 45 55
e-mail: dpskarwodrza@poczta.onet.pl
<http://www.dpskarwodrza.pl/srodowiskowy-dom-samopomocy/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Stróże 1, 32-840 Zakliczyn, tel./ fax (014) 665 50 48
e-mail: dps@poczta.okay.pl

powiat wadowicki

Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy

Wieprz 995, 34-122 Wieprz, tel./ fax (033) 875 52 90
e-mail: sdswieprz@gmail.com

Środowiskowy Dom Samopomocy w Wadowicach

ul. E. i K. Wojtyłów 16, 34-100 Wadowice, tel. (33) 873 23 63, fax (033) 873 55 00
e-mails: sds wadowice@sds wadowice.wer.pl
<http://www.sds wadowice.wer.pl/>

Filia w Andrychowie

ul. I. Daszyńskiego 12, 34-120 Andrychów, tel. (33) 875 93 58

powiat wielicki

Fundacja L'Arche

Wspólnota w Śledziejowicach

Śledziejowice 83, 32-020 Wieliczka, tel. (012) 288 24 70
e-mail: sledziejowice@larche.org.pl
<http://sledziejowice.larche.org.pl>

Środowiskowy Dom Samopomocy

tel. (012) 278 69 58
e-mail: sdsarka@larche.org.pl
<http://sledziejowice.larche.org.pl/srodowiskowy-dom-samopomocy.html>

Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego "Leonardo"

Os. Młodości 8, 31-908 Kraków, tel. (012) 686 91 20
e-mail: f-leonardo@wp.pl
<http://www.fundacja-leonardo.pl/>,

Środowiskowy Dom Samopomocy Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”

os. Sienkiewicza 24, 32-020 Wieliczka, tel./ fax (012) 288 32 28
e-mail: sds_leonardo@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Brzezie 338, 32-014 Brzezie, tel. (012) 284 11 98
e-mail: sds_klaj@op.pl
<http://www.dobrodziecka.org/sds.html>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Zagórzany 109, 32-420 Gdów, tel. (012) 251 40 41

e-mail: sdszagorzany@wp.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Kłaj 820, 32-015 Kłaj, tel. (012) 284 11 98

e-mail: sds_klaj@op.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Targowa 5, 32-005 Niepołomice, tel./ fax (012) 284 80 55

e-mail: kontakt-biuro@sdsniepolomice.pl

<http://www.sdsniepolomice.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Tomaszkowice 455, 32-020 Wieliczka, tel. (012) 250 79 00

e-mail: sdstomaszkowice@o2.pl

■ WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) jest dla osób niepełnosprawnych, które ukończyły już edukację, miejscem rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie uzyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty mogą być organizowane m.in. przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

Uczestnikami WTZ mogą być jedynie osoby z orzecznym stopniem niepełnosprawności oraz z zaznaczonym w tym orzeczeniu wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii.

Efekty aktywizacji zawodowej i społecznej powinny być oceniane nie rzadziej niż co 3 lata. Z założenia terapia zajęciowa i rehabilitacja w warsztatach powinny przygotowywać osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 marca 2004 r.*

Spis WTZ działających na terenie woj. małopolskiego znajduje się na stronie internetowej:

Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej

ul. Piastowska 32; 30-070 Kraków, tel. (012) 661 03 00 wew. 30, fax (012) 422 06 36 wew. 44

e-mail: obserwatorium@rops.krakow.pl

Kraków

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"

ul. Floriańska 15, 31-019 Kraków, tel. (012) 423 12 31, fax (012) 422 96 38
e-mail: biuro@ognisko.org.pl
<http://www.ognisko.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej Prądnicka

ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków, tel./ fax (012) 423 32 36
e-mail: wtz.pradnicka@ognisko.org.pl;
agnieszka.zurek@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Agnieszka Żurek)
http://www.ognisko.idn.org.pl/wtz_prad.asp
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,4,warsztat-terapii-zajeciowej,-ul.-pradnicka,-krakow.php>

Dom Pomocy Społecznej

ul. Łanowa 43a, 30-725 Kraków, tel. (012) 653 20 41, fax (012) 653 03 90
e-mail: dpslanowa43@ceti.pl
<http://www.ceti.pl/~lanowa/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

<http://www.ceti.pl/~lanowa/wtz/index.html>

Dom Pomocy Społecznej "Seniorka Naftowca" w Krakowie

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kluzeka 6, 31-227 Kraków, tel. (012) 415 25 92, fax (012) 415 25 92 w.13
e-mail: dpskluzeka@dpskluzeka.pl
<http://www.dpskluzeka.pl/>

Duszpasterskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Warsztat Terapii Zajęciowej

Os. Centrum "C" 7, 31-930 Kraków, tel./ fax (012) 425 97 53, tel. (012) 642 11 33
e-mail: lucypodlas@op.pl; mbwtz@interia.pl
http://duszpasterskie-stow.free.ngo.pl/_/

Fundacja ARTES

ul. Brzozowa 4/4a, 31-050 Kraków, tel./ fax (012) 292 60 20, kom. 0 601 571 919
e-mail: fundacja_artes@op.pl; artes@gmail.com
<http://www.artes.ip.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Estery 3, 31-056 Kraków, tel./ fax (012) 292 60 20, kom. 0 601 571 919

Fundacja im. Brata Alberta

Radwanowice 1, 32-064 Rudawa, tel./ fax (012) 283 90 80, 283 87 59
e-mail: fundacja@albert.krakow.pl
<http://www.albert.krakow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Os. Dywizjonu 303 65, 32-064 Kraków, tel. (012) 647 09 00, tel. kom.0 501 899 921
e-mail: fundwtz@kki.net.pl
<http://www.albert.krakow.pl/index.php?page=news&kid=43&nid=80>

**Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół
"KLIKA"**

ul. Stolarska 12, 31-043 Kraków, tel. (012) 416 53 05, (012) 633 64 81
e-mail: sotola@poczta.onet.pl; klika.krakow@gmail.com
<http://klika.krakow.prv.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Os. Złotej Jesieni 9, 31-831 Kraków, tel. (012) 395 33 29, fax (012) 395 33 29
e-mail: biuro@centrumklika.pl
<http://wtz.klika.org/>

Stowarzyszenie Dobrej Nadziei

ul. Batorego 5, 31-135 Kraków, tel. (012) 423 48 96
<http://www.sdn.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Za Torem 22, 30-542 Kraków, tel./ fax (012) 257 10 32
e-mail: wtz.dobrejnadziei@interia.pl
<http://www.wtz.sdn.org.pl/>

**Stowarzyszenie Integracji oraz Aktywizacji Zawodowej i Społecznej
Osób Niepełnosprawnych "EMAUS"**

ul. Emaus 18, 30-213 Kraków, tel. (012) 427 05 05, fax (012) 425 12 28
e-mail: stowarzyszenieemaus@wp.pl
<http://emaus18.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtzemaus18@wp.pl

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej

pl. Sikorskiego 2/8, 31-115 Kraków, tel./ fax (012) 422 56 74
e-mail: biuro@stowarzyszenie-rozwoju.eu
<http://www.stowarzyszenie-rozwoju.eu/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Miodowa 9, 31-055 Kraków, tel. (012) 421 17 30

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Czarnowiejska 13, 31-126 Kraków, tel. (012) 634 49 37, 634 28 12

Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”

Os. Hutnicze 5, 31-917 Kraków, tel. (012) 643 80 50, tel. kom. 0 608 402 944,
fax (012) 644 24 52
e-mail: gaudiumetspes@interia.pl
<http://gaudiumetspes.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Os. Górali 19, 31-961 Kraków, tel. (012) 644 29 33
<http://gaudiumetspes.pl/1onas.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Królowej Jadwigi 81, 30-209 Kraków, tel./ fax (012) 425 19 53
e-mail: wtz81@wp.pl
<http://www.wtz81.pl/>

Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego SPZOZ Kraków

ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków, tel. (012) 652 43 47, fax (012) 262 13 35

e-mail: biuro@babinski.pl

<http://babinski.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (012) 652 43 93, 652 44 82

e-mail: wzbabinskiego@interia.pl

<http://babinski.pl/jednostki/inne/warsztat-terapii-zajeciowej>

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Oddział Miejski Krakowski

ul. Lenartowicza 14, 31-138 Kraków, tel.(012) 633 72 47, 630 15 45,

fax (012) 630 15 45

e-mail: biuro@tpd.pl

<http://www.tpd.pl/index.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Truskawkowa 4, 31-985 Kraków, tel./ fax (012) 681 04 77

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Zarząd Dzielnicowy

Warsztat Terapii Zajęciowej

Os. Stalowe 9, 31-921 Kraków, tel. (12) 644 32 28, 685 57 90

Nowy Sącz

Fundacja Pomocy Osobom z Autyzmem "MADA"

Al. Wolności 19, 33-300 Nowy Sącz, tel.(018) 449 05 10 (w godz. 10.00 - 13.30),

fax (018) 541 77 69

e-mail: fundacja@mada.org.pl

<http://www.mada.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej „MADA”

ul. Tarnowska 109, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 20 14

e-mail: wzmada@poczta.fm

<http://www.mada.org.pl/wtz/>

Uwaga: WTZ dla osób z autyzmem i in. osób niepełnosprawnych

Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Umysłowo "Nadzieja"

ul. Freislera 10, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 442 70 31, fax (018) 440 88 66

e-mail: nadziejans@poczta.onet.pl

<http://www.nadzieja.sacz.pl/pl>

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (018) 442 75 68, tel. kom. 0 601 472 018

e-mail: wzns@poczta.onet.pl

<http://www.wzns.rtk.net.pl/>

Tarnów

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnowie

Ostrogskich 5b, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 84 89
e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl
<http://www.psouutarnow.org/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz.tarnow@psouu.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II

ul. Hodowlana 6, 33-100 Tarnów, tel.(014) 627 35 03, tel. kom. 0 693 27 35 03
e-mail: biuro@wtzjp2.pl
http://ichlepszejutro.pl/wtzjp2_glowna.html

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Klikowska 190, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 65 79
e-mail: wtzarnow@neostrada.pl

powiat bocheński

Bocheńska Spółdzielnia Inwalidów

Proszówki 346, 32-700 Bochnia, tel. (014) 612 25 58, fax (014) 612 49 16
<http://www.bsi.net.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (014) 611 03 99, fax (014) 611 09 21
e-mail: wtzproszowki@poczta.onet.pl
<http://wtzbochnia.pl/index.htm>

Katolickie Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych "Otwarte Serca" przy Parafii Św. Bartłomieja w Łapanowie

Łapanów 1, 32-740 Łapanów, tel. (014) 685 35 14, tel./ fax (014) 685 34 33
e-mail: otwarteserca@lapanow.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (014) 685 34 33
e-mail: wtzlapanow@gmail.com
<http://www.wtz.lapanow.pl>

powiat brzeski

Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Potrzebującym i Zapobiegania Patologiom Społecznym "Pomocna Dłoń"

Gnojnik 507, 32-864 Gnojnik, tel./ fax (014) 686 99 65, tel. kom. 0 604 052 326,
0 507 076 824

e-mail: stowarzyszenie@pomocnadlon.org.pl
<http://www.pomocnadlon.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Zawada Uszewska 70, 32-864 Gnojnik, tel./ fax (014) 686 99 75
e-mail: wtz.zawada@interia.pl
<http://www.wtz.info.pl/>

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Opiekunów i Wolontariuszy "Ostoja"

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Przemysłowa 18, 32-800 Brzesko, tel./ fax (014) 663 46 40

e-mail: wtzbrzesko@wtzbrzesko.pl

<http://www.wtzbrzesko.pl/>

powiat chrzanowski

Fundacja im. Brata Alberta

Radwanowice 1, 32-064 Rudawa, tel./ fax (012) 283 90 80, 283 87 59

e-mail: fundacja@albert.krakow.pl

<http://www.albert.krakow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej w Chrzanowie

ul. Sokoła 8, 32-500 Chrzanów, tel./ fax(032) 623 49 70, tel. kom. 0 501 899 942

e-mail: funba@aries.com.pl; funba@wtzst-chrzanow.pl;

<http://www.wtzst-chrzanow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Piłsudskiego 4, 32-590 Libiąż, tel./ fax (032) 627 75 31, tel. kom. 0 501 89 99 44

e-mail: fundlib@onet.pl

<http://www.albert.krakow.pl/index.php?page=news&kid=43&nid=120>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Luzara 1, 32-064 Trzebinia, tel./ fax (032) 612 13 75

e-mail: trzebiniawtz@poczta.fm

<http://www.wtzkromka.org/>

powiat dąbrowski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "POMOCNA DŁOŃ"

ul. Kościuszki 34, 33-200 Dąbrowa Tarnowska, tel./ fax (014) 642 55 32

e-mail: pddt@wp.pl

<http://pomoc-dlon.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtzdt@op.pl

<http://www.wtz.dt.pl/>

powiat gorlicki

Caritas Diecezji Rzeszowskiej

ul. Jana Styki 21, 35-006 Rzeszów, tel. (017) 852 16 58, 852 86 61, fax (017) 852 86 60

e-mail: caritas@caritas.rzeszow.pl

<http://www.caritas.rzeszow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Konopnickiej 21, 38-300 Gorlice, tel. (018) 353 51 60

e-mail: imarondel@poczta.onet.pl

Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy „CARITAS“

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Konopnickiej 21, 38 - 300 Gorlice, tel./ fax (018) 353 51 60

e-mail: drocaritas@op.pl

<http://www.drocaritas.pl/tl/>

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "RODZINA "

ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 18, 38-320 Gorlice, tel. (018) 352 20 13

e-mail: stowarzyszenie.rodzina@poczta.fm

Warsztaty Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz_rodzina@interia.pl

<http://wtzrodzina.jimdo.com/>

Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie "Nadzieja"

ul. Kazimierza Wielkiego 31, 38-340 Biecz, tel./ fax (013) 447 15 78

e-mail: nadziejabiecz@poczta.onet.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (013) 447 13 52

Stowarzyszenie Trzeźwościowe "Wolność i Miłość"

Diecezji Rzeszowskiej

ul. Wita Stwosza 31, 35-032 Rzeszów, tel. (017) 863 59 63

Warsztat Terapii Zajęciowej

Lipinki 8, 38-305 Lipinki, tel. (013) 447 77 25

Urząd Gminy Gorlice

ul. 11 Listopada 2, 38-300 Gorlice, tel. (018) 353 57 62, fax (018) 353 54 61

e-mail: urzad@gmina.gorlice.pl

<http://www.gmina.gorlice.pl/?id=1704&location=f&msg=1>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Dominikowice 16, 38-303 Kobylanka, tel. (018) 353 17 04

e-mail: wtz@post.home.pl

powiat krakowski

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"

ul. Floriańska 15, 31-019 Kraków, tel. (012) 423 12 31, fax (012) 422 96 38

e-mail: biuro@ognisko.org.pl

<http://www.ognisko.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej Prądnicka

Pobiednik Mały 67, 32-126 Igołomia-Wawrzeńczyce, tel./ fax (012) 287 30 52

e-mail: wtz.pobiednik@ognisko.org.pl;

alicja.glanowska-sowa@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Alicja Głanowska-Sowa)

<http://www.ognisko.org.pl/pl.osrodki,7,warsztat-terapii-zajeciowej,-pobiednik-maly,-gmina-igolomia-wawrzenczyce.php>

Fundacja im. Brata Alberta

Radwanowice 1, 32-064 Rudawa, tel./ fax (012) 283 90 80, 283 87 59

e-mail: fundacja@albert.krakow.pl

<http://www.albert.krakow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej w Radwanowicach-Czernichowie

Radwanowice 1, 32-064 Rudawa, tel. (012) 283 90 80, tel. kom. 0 501 899 924,

tel./ fax (012) 283 95 75

e-mail: wtz@albert.krakow.pl

<http://www.wtz.czernichow.pl/>

Czernichów 1, 32-070 Czernichów, tel./ fax (012) 270 79 86, tel. kom. 0 501 899 926

e-mail: czernichow@albert.krakow.pl

<http://www.wtz.czernichow.pl/>

Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego "Leonardo"

Os. Młodości 8, 31-908 Kraków, tel. (012) 686 91 20

e-mail: f-leonardo@wp.pl

<http://www.fundacja-leonardo.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”

ul. Langiewicza 8, 32-043 Skała, tel./ fax (012) 389 25 37

e-mail: skała-leonardo@wp.pl

Konwent OO. Bonifratrów Konary-Zielona

Konary Zielona 21, 32-040 Świątniki Górne, tel./ fax (012) 270 50 71, 270 40 02

e-mail: bonifratrzy@konary.pl

<http://www.konary.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz@konary.pl

<http://www.konary.pl/wtz.html>

powiat limanowski

PHPU "Ima" ZPCH J. Szumańska-Wrona i M. Wrona Spółka Jawna

ul. Tarnowska 40, 34-600 Limanowa, tel. (018) 337 61 75, 337 61 51, fax (018) 337 64 23, 337 61 75

e-mail: ima@ima.net.pl

<http://www.ima.net.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Rzeczna 11b, 34-600 Limanowa, tel. (018) 337 64 17

Stowarzyszenie „REMEDIUM” w Tymbarku

Warsztat Terapii Zajęciowej

Tymbark 158, 34-650 Tymbark, tel./ fax (018) 332 53 93

e-mail: stowrem@vp.pl

<http://remedium-tymbark.pl/>

powiat miechowski

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Miechowie

ul. Sienkiewicza 24, 32-200 Miechów, tel./ fax (041) 383 09 23
e-mail: zk.miechow@psouu.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz.miechow@psouu.org.pl

Stowarzyszenie Pomocy Szansa

Witowice 60A, 32-250 Charsznica, tel. / fax (041) 383 68 41
e-mail: spszansa@gazeta.pl
<http://www.spszansa.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Podlesice 37A, 32-250 Charsznica, tel. / fax (041) 383 76 90
e-mail: wtzpodlesice@gazeta.pl

Urząd Gminy w Książu Wielkim

ul. Warszawska 17, 32-210 Książ Wielki, tel./ fax (041) 383 80 02
e-mail: ugksiaz@wp.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej w Rzędowicach

Rzędowice 69, 32-210 Rzędowice poczta Książ Wielki, tel. (041) 383 88 29

powiat myślenicki

Dom Pomocy Społecznej im. Tadeusza Piekarza w Harbutowicach

Harbutowice 1, 32-440 Sułkowice, tel. (012) 273 20 02, fax (012) 373 08 10
e-mail: dpsharbutowice@poczta.fm
<http://www.dpsharbutowice.myslenicki.pl/>

Oddział Warsztatu Terapii Zajęciowej

tel. (012) 373 08 00, fax (012) 273 30 68
e-mail: wtz-harbutowice@wp.pl
<http://www.wtz.myslenicki.pl/index.php>

Oddział Warsztatu Terapii Zajęciowej w Myślenicach

ul. Kazimierza Wielkiego 5, 32-400 Myślenice, tel. (012) 272 24 83
<http://www.pcpr.myslenicki.pl/index.php/wspieramy-niepelnospprawnych/125-warsztaty-terapii-zajciowej-w-mylenicach>

Oddział Warsztatu Terapii Zajęciowej w Myślenicach

ul. Szkolna 20b, 32-410 Dobczyce, tel. (012) 271 00 06
<http://www.pcpr.myslenicki.pl/index.php/wspieramy-niepelnospprawnych/124-warsztaty-terapii-zajciowej-w-dobczycach>

powiat nowosądecki

Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym

Warsztat Terapii Zajęciowej

Stróże 413, 33-331 Stróże, tel./ fax (018) 535 17 64
e-mail: info@fpon.com.pl
<http://www.fpon.com.pl/>

Stowarzyszenie "Dolina Dunajca"

Łącko 498, 33-390 Łącko, tel. (018) 444 59 90, tel. kom. 0 508 152 654

e-mail: stowarzyszenie@dolinadunajca.eu

<http://dolinadunajca.eu/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Czarny Potok, 33-390 Łącko, tel. (018) 447 95 74

Spółdzielnia Inwalidów "Karpaty"

Warsztat Terapii Zajęciowej

Biała Nizna 5, 33-330 Grybów, tel. (018) 445 07 55, fax (018) 445 06 08

e-mail: karpaty@sacz.com.pl

<http://www.karpaty.sacz.com.pl/>

Stowarzyszenie Rodziców Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych "Promyk" w Podegrodziu

Podegrodzie 200A, 33-386 Podegrodzie, tel. (018) 445 96 49

e-mail: m.krez@op.pl

<http://www.promyk.podegrodzie.pl/pl>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Gostwica 27, 33-386 Podegrodzie, tel. (018) 445 81 10

e-mail: wtzgost@poczta.onet.pl

http://www.promyk.podegrodzie.pl/pl/31925/0/Praca_warsztatu.html

Urząd Gminy Grybów

ul. Jakubowskiego 33, 33-330 Grybów, tel. (018) 445 02 04, fax (018) 445 04 02,

fax całodobowy (018) 541 76 32

e-mail: ug.grybow@pro.onet.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

Siołkowa 31, 33-330 Siołkowa, tel. (018) 445 00 49

Urząd Gminy Korzenna

Korzenna 325, 33-322 Korzenna, tel. (018) 440 66 10, 441 70 29, 440 66 30,

fax (018) 441 70 39

e-mail: gmina@korzenna.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej w Korzenniej z siedzibą w Lipnicy Wielkiej

Lipnica Wielka 48, 33-323 Lipnica Wielka, tel./ fax (018) 440 65 52

e-mail: wtz@korzenna.iap.pl

<http://www.wtz.korzenna.iap.pl/>

powiat nowotarski

Caritas Archidiecezji Krakowskiej

ul. Ossowskiego 5, 30-656 Kraków, tel./ fax (012) 637 07 12

e-mail: krakow@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Odrawąż 33, 34-408 Odrawąż Podhalański, tel. (018) 275 82 70

e-mail: wtz.odrowaz@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/placowki.php/placowka/33>

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło Terenowe w Szczawnicy**

ul. Trzech Koron 1, 34-450 Krościenko, tel./ fax (018) 262 30 82, 262 15 18
e-mail: zk.szczawnica@psouu.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Park Dolny 6, 34-460 Szczawnica, tel./ fax (018) 262 15 18
e-mail: wtz.szczawnica@psouu.org.pl

powiat olkuski

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyńne

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Bolesławska 23, 32-310 Klucze, tel. (032) 647 10 15, tel. kom. 0 607 844 591
fax (032) 647 14 41
e-mail: chsd@o2.pl
<http://www.chsd.pl/>

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Wolbromiu**

ul. Skalska 22, 32-340 Wolbrom, tel./ fax (032) 647 28 80
e-mail: zk.wolbrom@psouu.org.pl
<http://www.psouu-wolbrom.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Lgota Wolbromska, 32-340 Wolbrom, tel./ fax (032) 647 78 01
e-mail: wtzlgota@xl.wp.pl
<http://www.psouu-wolbrom.pl/wtz.html>

Stowarzyszenie Otwartych Serc Aktywnych Kobiet /SOS/ w Olkuszu

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Gęsia 25, 32-300 Olkusz, tel./ fax (032) 645 54 80
e-mail: stowarzyszeniesos@poczta.onet.pl
<http://www.wtzolkusz.pl/>

powiat oświęcimski

Fundacja im. Brata Alberta

Radwanowice 1, 32-064 Rudawa, tel./ fax (012) 283 90 80, 283 87 59
e-mail: fundacja@albert.krakow.pl
<http://www.albert.krakow.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Przemysłowa 2, 32-660 Chelmek, tel. (033) 846 14 46
e-mail: wtzchelmek@interia.pl
<http://wtzchelmek.pl/wtz-chelmek.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Plebańska 7, 32-626 Jawiszowice, tel. (032) 211-06-56
e-mail: wtzjawiszowice@interia.pl
<http://wtzchelmek.pl/wtz-jawiszowice.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Zwycięstwa 135, 32-600 Oświęcim, tel. (033) 842 33 33

e-mail: wtzdwory@interia.pl

<http://wtzchelmek.pl/wtz-oswiecim.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Leśna 12, 32-641 Przeciszów, tel. (033) 843 75 19

e-mail: wtzprzeciszow@neostrada.pl

<http://wtzchelmek.pl/wtz-przeciszow-las.html>

powiat proszowski**Dom Pomocy Społecznej im. Adama Chmielowskiego****Warsztat Terapii Zajęciowej**

Łyszkowice 64, 32-104 Koniusza, tel. (012) 386 95 25, fax (012) 386 90 04

e-mail: dpslysz@poczta.onet.pl

<http://dpskrakow.prv.pl/>

powiat suski**Caritas Archidiecezji Krakowskiej**

ul. Ossowskiego 5, 30-656 Kraków, tel./ fax (012) 637 07 12

e-mail: krakow@caritas.pl

<http://www.krakowcaritas.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Zembrzyce 433, 34-210 Zembrzyce, tel./ fax (033) 874 67 37

e-mail: wtz.zembrzyce@caritas.pl

<http://www.zembrzyce.caritas.pl/>

Urząd Gminy Stryszawa

Stryszawa 17, 34-205 Stryszawa, tel./ fax (033) 874 72 72

e-mail: stryszawa@ug.pl

<http://www.stryszawa.ug.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kukowie

Kuków 157, 34-232 Lachowice, tel./ fax (033) 874 80 01

e-mail: wtzkukow@neostrada.pl

<http://www.wtzkukow.pdg.pl/>

powiat tarnowski**Tarnowskie Zakłady Osprzętu Elektrycznego "TAREL" Sp. z o.o.****Zakład Pracy Chronionej**

Wola Rzędzińska 297, 33-150 Wola Rzędzińska, tel. (014) 679 33 50, 679 29 39

fax (014) 679-33-53

e-mail: tarel@tarel.pl

<http://www.tarel.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz_wola@op.pl, wtz_wola@vp.pl

powiat tatrzański

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Terenowe w Zakopanem

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kamieniec 32 D, 34-500 Zakopane, tel. (018) 2062332, (018) 2066250,

fax (018) 2062333

e-mail: asek@pro.onet.pl

<http://www.psouu.org.pl/en/node/171>

powiat wadowicki

Dom Pomocy Społecznej Zakonu OO. Bonifratów

Zebrzydowice 1, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska, tel. (033) 876 65 08

e-mail: dps1zeb@poczta.onet.pl

<http://www.dpszebrzydowice.republika.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

tel. (033) 876 48 96

powiat wielicki

Fundacja ARKA

Warsztat Terapii Zajęciowej

Śledziejowice 336, 32-020 Wieliczka, tel. (012) 394 61 10

e-mail: fundacja@larche.org.pl

<http://www.larche.org.pl/>

Fundacja Osób Niepełnosprawnych

Podolany 74, 32-420 Gdów, tel. (012) 251 04 51, fax (012) 251 04 52

e-mail: fon.podolany@poczta.fm

<http://www.fon.podolany.org/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

<http://www.fon.podolany.org/16/wtz/>

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej w Twojej gminie, powiecie można znaleźć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodku Pomocy Społecznej.

■ ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) zatrudnia się osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc. Zakład aktywności może być utworzony przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2007 r., nr 242, poz. 1776).*

Spis ZAZ działających na terenie woj. małopolskiego znajduje się w:

Wydziale Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie

ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, tel. (012) 39 21 591, fax (012) 39 21 424

e-mail: wp@malopolska.uw.gov.pl

oraz w:

Małopolskim Obserwatorium Polityki Społecznej

ul. Piastowska 32; 30-070 Kraków, tel. (012) 661 03 00 wew. 30, fax (012) 422 06 36 wew. 44

e-mail: obserwatorium@rops.krakow.pl

<http://www.mis.rops.krakow.pl/Strony/Glowna.aspx>

Kraków

Stowarzyszenie Integracyjne Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych "Szansa"

Zakład Aktywności Zawodowej „Pensjonat na Wzgórzach”

os. Na Wzgórzach 44, 31-721 Kraków, tel. (012) 681 47 74, 644 32 28

e-mail: recepcja@dobrypensjonat.pl

http://www.dobrypensjonat.pl/Pensjonat_Na_Wzgorzach/witamy.html

"U Pana Cogito" Pensjonat i Restauracja

Zakład Aktywności Zawodowej

ul. Bałuckiego 6, 30-318 Kraków, tel. (012) 269 72 00, 269 72 01, fax (012) 269 72 02

e-mail: recepcja@pcogito.pl

<http://www.pcogito.pl/>

powiat krakowski

Konwent OO. Bonifratrów pw. Św. Józefa

Konary Zielona 21, 32-040 Świątniki Górne, tel./ fax (012) 270 50 71, tel. (012) 270 40 02

e-mail: bonifratrzy@konary.pl

<http://www.konary.pl/>

Zakład Aktywności Zawodowej

tel. (012) 270 51 66

e-mail: zaz@konary.pl

<http://www.konary.pl/zaz.html>

powiat miechowski

Stowarzyszenie Pomocy Szansa

Witowice 60A, 32-250 Charsznica, tel. / fax (041) 383 68 41

e-mail: spszansa@gazeta.pl

http://www.spszansa.pl/

Zakład Aktywności Zawodowej

Witowice 60A, 32-250 Charsznica, tel. / fax (041) 383 68 41

e-mail: zazwitowice3@gazeta.pl; zazwitowice@gazeta.pl

powiat nowosądecki

Zakład Aktywności Zawodowej im. Matki Bożej Fatimskiej

Stróże 413, 33-331 Stróże, tel./ fax (18) 535 17 64

e-mail: biuro@zaznajpracy.pl

http://www.zaznajpracy.pl/

powiat tarnowski

Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Piast” im. Wincentego Witosa

Zakład Aktywności Zawodowej

Wola Rzędzińska 297A, 33-150 Wola Rzędzińska, tel. (014) 637 61 30, 637 61 47,

fax (014) 637 61 45

e-mail: piast@tarel.pl

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W odpowiedzi na niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom, powstają organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia). Bardzo często zakładają je rodzice dzieci czy młodych osób z autyzmem lub profesjonaliści. Stowarzyszenia i fundacje utrzymują się m.in. z pieniędzy przekazywanych przez grantodawców – realizują projekty, w ramach których okresowo podejmowane są różnorodne działania (np. zajęcia dla dzieci, grupy wsparcia, poradnictwo prowadzone przez okres 12 miesięcy).

Organizacje prowadzą często grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zajęcia specjalistyczne dla osób z autyzmem. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach gdzie można zwrócić się o pomoc.

■ Spis organizacji w województwie małopolskim

Kraków

- **Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"**

ul. Floriańska 15, 31-019 Kraków, tel. (012) 423 12 31, fax (012) 422 96 38
e-mail: biuro@ognisko.org.pl
<http://www.ognisko.org.pl/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Klub Terapeutyczny I

ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków, tel. 0 603 346 111

Klub Terapeutyczny II

Miłocice 32-090 Słomniki, tel. 0 797 953 730

Klub Terapeutyczny III

Pobiednik Mały 67, 32-126 Igołomia-Wawrzeńczyce, tel. 0 695 618 664

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków, tel. (012) 633 23 01
e-mail: sds.pradnicka@ognisko.org.pl;
malgorzata.mechowska@ognisko.org.pl
(kierownik: mgr Małgorzata Mechowska)
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,5,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-ul.-pradnicka,-krakow.php>

Środowiskowy Dom Samopomocy "Klub Aktywności"

ul. Aleksandry 1, 30-837 Kraków, tel. (012) 658 54 94
e-mail: sds.aleksandry@ognisko.org.pl;
przemyslaw.kotula@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Przemysław Kotula)
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,1,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-ul.-aleksandry,-krakow.php>

Uwaga: ŚDS m.in. dla osób z autyzmem

Środowiskowy Dom Samopomocy Filia „Klubu Aktywności”

ul. Kolejowa 2, 30-805 Kraków, tel. (12) 659 16 37
e-mail: sds.kolejowa@ognisko.org.pl;
barbara.borejszo@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Barbara Borejszo)
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,3,Srodowiskowy-dom-samopomocy-filia,-ul.kolejowa,-krakow.php>

Uwaga: ŚDS m.in. dla osób z autyzmem

Środowiskowy Dom Samopomocy

Miłocice 32-090 Słomniki, tel. (012) 388 32 41
e-mail: sds.milocice@ognisko.org.pl
anna.adamek@ognisko.org.pl (kierownik mgr Anna Adamek)
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,2,Srodowiskowy-dom-samopomocy,-milocice,-gmina-slomniki.php>

Warsztat Terapii Zajęciowej Prądnicka

ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków, tel./ fax (012) 423 32 36
e-mail: wtz.pradnicka@ognisko.org.pl;
agnieszka.zurek@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Agnieszka Żurek)
http://www.ognisko.idn.org.pl/wtz_prad.asp
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,4,warsztat-terapii-zajeciowej,-ul.-pradnicka,-krakow.php>

Warsztat Terapii Zajęciowej Prądnicka

Pobiednik Mały 67, 32-126 Igołomia-Wawrzeńczyce, tel./ fax (012) 287 30 52
e-mail: wtz.pobiednik@ognisko.org.pl;
alicja.glanowska-sowa@ognisko.org.pl (kierownik: mgr Alicja Glanowska-Sowa)
<http://www.ognisko.org.pl/pl/osrodki,7,warsztat-terapii-zajeciowej,-pobiednik-maly,-gmina-igolomia-wawrzenczyce.php>

● **Fundacja Wspólnota Nadziei**

adres siedziby: ul. Krakusów 1A/43,30-092 Kraków
adres do korespondencji: Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice,
tel. (012) 378 43 58, 378 43 57, tel. kom: 606 837 302, fax (012) 378 43 59,
e-mail: biuro@farma.org.pl
<http://www.farma.org.pl/>

Fundacja prowadzi:

Hostel „Dom w Połowie Drogi”

ul. Olsztyńska 14, 31-410 Kraków, tel. (012) 413 06 69
<http://www.farma.org.pl/pl/hostel-mainmenu-36>

Farmę Życia

Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice, tel. (012) 378 43 58, 378 43 57,
tel. kom. 0 606 837 302, fax (012) 378 43 59,
e-mail: biuro@farma.org.pl
<http://www.farma.org.pl/pl/farma-ycia-mainmenu-30>

Pierwszy Dom - Rodzinny Dom Pomocy

<http://www.farma.org.pl/pl/farma-ycia-mainmenu-30/rodzinny-dom-pomocy>

Dzienne Centrum Aktywności

Filię Dziennego Centrum Aktywności

ul. Olsztyńska 14, 31-410 Kraków, tel. (012) 413 06 69

Gospodarstwo Ekologiczne

Ośrodek Rekreacji Plenerowej

NZOZ Autyzm Więckowice

Więckowice, ul. Ogrodowa 17, 32-082 Bolechowice, tel. (012) 378 43 58,
378 43 57, tel. kom. 0 606 837 302, fax (012) 378 43 59
e-mail: autyzm@farma.org.pl

Poradnię Zdrowia Psychicznego

Zespół Leczenia Domowego

- **Krajowe Towarzystwo Autyzmu**

- **Oddział w Krakowie**

- ul. Grottgera 3, 30-035 Kraków, tel. (012) 631 30 15, tel. kom. 0 695 113 324,
fax (012) 631 30 17
e-mail: biuro@kta.krakow.pl
<http://www.kta.krakow.pl/>

- KTA Oddział w Krakowie prowadzi:

- *Klub pod Parasolem - Duży Parasol*

- *Klub pod Parasolem - Średni Parasol*

- *Klub pod Parasolem - Mały Parasol*

- *Środowiskowy Dom Samopomocy*

- tel. (012) 631 30 15, tel. kom. 0 695 11 33 25, fax (012) 631 30 17
e-mail: biuro@kta.krakow.pl
<http://www.kta.krakow.pl/stale-inicjatywy/srodowiskowy-dom-samopomocy/>

- *Świetlicę dla Osób z Autyzmem*

- **Polskie Stowarzyszenie Terapii Behawioralnej**
oddział Association for Behavior Analysis International™

- Os. Wysokie 7, 31-819 Kraków, tel. /fax (012) 642 27 90
bezpłatna infolinia: 800 155 221 (konsultacje prawnika, pedagoga specjalnego,
psychologa, logopedy, pracownika socjalnego)
(Stowarzyszenie mieści się w budynku Szkoły Podstawowej nr 104, II piętro)
e-mail: biuro@pstb.org; poradnictwo@pstb.org
gadu-gadu:16068821
skype: pstb-biuro
<http://www.pstb.org/>

- Stowarzyszenie prowadzi:

- *Ambulatorium Terapii Behawioralnej*

- *Zespół Interwencji Kryzysowej*

- *Punkt Poradniczo-Prawny*

- **Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Autystycznych „ZACISZE”**

- ul. Siodowa 17/13, 30-376 Kraków
e-mail: info@zaciszeautyzmu.pl
<http://zaciszeautyzmu.pl>

Nowy Sącz

- **Fundacja Pomocy Osobom z Autyzmem "MADA"**

Al. Wolności 19, 33-300 Nowy Sącz, tel.(018) 449 05 10 (w godz. 10.00 - 13.30), fax (018) 541 77 69

e-mail: fundacja@mada.org.pl

<http://www.mada.org.pl/>

Fundacja prowadzi:

Warsztat Terapii Zajęciowej „MADA”

ul. Tarnowska 109, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 441 20 14

e-mail: wtzmada@poczta.fm

<http://www.mada.org.pl/wtz/>

Tarnów

- **Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tarnowie**

ul. Ostrogskich 5b, 33-100 Tarnów, tel./ fax (014) 626 84 89

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

<http://www.psouutarnow.org/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Punkt Wczesnej Interwencji

NZOZ Poradnię dla Osób z Autyzmem Dziecięcym

ul. Okrężna 4a, 33-100 Tarnów, tel. (014) 626 97 51 (do 53) wew. 237,

tel./ fax (014) 627 10 22

e-mail: zk.tarnow@psouu.org.pl

- **Stowarzyszenie na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych „Bądźmy razem”**

ul. Romanowicza 9, 33-100 Tarnów, tel. (014) 626 33 84

e-mail: soswtarn@poczta.onet.pl

powiat tarnowski

- **Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół w Czerwiennem przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Prymasa Wyszyńskiego „SONIRIP”**

Czerwiennie 245, 34-407 Ciche, gmina Czarny Dunajec, tel./ fax (018) 265 81 34

e-mail: sonirip@wp.pl

powiat wadowicki

• **Stowarzyszenie „AGRADO”**

Al. Wolności 21a, 34-100 Wadowice, tel. 0692-439-762

e-mail: stowarzyszenie.agrado@gmail.com

<http://www.agrado.org.pl/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Ośrodek Wsparcia w Rozwoju i Rehabilitacji APERIO

ul. Starowiejska 21a, 34-120 Andrychów, tel. 0728-784-397

e-mail: aperioa@gmail.com

<http://www.aperio-agrado.org.pl/>

**Więcej informacji na temat świadczeń i uprawnień dla osób z autyzmem i ich rodzin
mogą Państwo uzyskać**

w Ośrodku Informacyjno-Prawnym Fundacji SYNAPSIS

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa, tel. (022) 825 01 34

e-mail: poradnictwo@synapsis.waw.pl

www.synapsis.org.pl

Skargi na łamanie praw dziecka przysięga:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

ul. Przemysłowa 30/32

00-450 Warszawa

tel. (022) 583 66 00, 800 12 12 12

fax (022) 583 66 96

e-mail: rpd@brpd.gov.pl

<http://www.brpd.gov.pl/>

Biuro jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 08.15 - 16.15